

HRVATSKI VOJNIK

Broj 120. Godina IV. 12. siječnja 2007. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 771330 500003

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SLO € 1,79•SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

Zrakoplovno-tehnička bojna Zrakoplovne baze "Zagreb"

Za siguran i uspješan let

DoD AU

SYDNEY

Jednak broj Australaca

Australija neće poslati dodatne vojne trupe u Irak, no podupire očekivani plan Amerikanaca da tamо povećaju broј svojih postrojbi, izjavio je ministar vanjskih poslova Alexander Downer. Time je ponovio izjavu svojeg predsjednika vlade koji je na to *prisegao* nešto prije Božića. Inače, Australija, koja se pridružila SAD-ovom savezništvu u Iraku 2003. godine, u toj zemlji ima oko 800 vojnika, a na cijelom području Bliskog istoka ukupno 1400. Glede američkog proširenja misije, Downer je komentirao da je to "očito stvar konzultacija američkog predsjednika i njegovih vojnih zapovjednika i izrazio nadu da će Bush poslušati njihov savjet.

BERLIN

Više Židova u Bundeswehru

Radiopostaja Deutsche Welle 8. siječnja izvjestila je da, unatoč zakonskom izuzimanju od služenja "zbog povijesnih razloga", sve više njemačkih Židova odlučuje pristupiti Bundeswehru. Trenutno ih je na služenju oko 200, a broј im nastavlja rasti. "To je tek dio onoga što prolaze mladi građani Njemačke", za postaju je rekao ročnik Norbert Kagarlitzki. "Nijemci moraju ići u vojsku na neko vrijeme, ili se alternativno baviti društveno korisnim radom. Tako bismo trebali i mi", dodao je. Inače, nakon II. svjetskog rata, Središnje židovsko vijeće u Njemačkoj i ministarstvo obrane donijeli su odluku da Židovi do treće generacije žrtava holokausta ne moraju služiti vojni rok.

YORK

Pet milijardi za smještaj

MoD UK

Britansko kraljevstvo ratno zrakoplovstvo predstavilo je program modernizacije smještaja svojih djelatnika samaca. Projekt bi trebao biti završen do 2013., a prvi dio je predstavljen u bazi blizu Yorka. U novoj zgradi su sobe "poput hotelskih" u kojima se pazilo na dizajn i udobnost, a opremljene su i televizijom, satelitskom antenom i pristupom računalnim mrežama. Inače, ministarstvo obrane u sljedećih deset godina za rješenje smještaja svojih djelatnika namjerava potrošiti oko 5 milijardi funti (!!).

JUŽNI POL

Ruski let na krajnji jug

Pri put u povijesti 7. siječnja su na točku Južnog pola sletjeli russki helikopteri. Riječ je o dva primjerka dobro nam poznatog Mi-8, u službi Ruske federalne sigurnosne službe. Let je krenuo preko Drakeovog tjesnaca s krajnjeg juga Amerike i završio na polu, blizu američke antarktičke stanice Amundsen-Scott. Tim letom završena je 52. russka antarktička misija, a u njoj su sudjelovali i direktor spomenute agencije Nikolaj Patrušev, zastupnik Dume Artur Čilingarov te predsjednik Svjetske meteorološke organizacije Aleksandar Bednickij.

ISLAMABAD

Ograda kao rješenje na granici?

Tijekom svog posjeta glavnom gradu Pakistana, kanadski ministar vanjskih poslova Peter MacKay usprotivio se tamošnjoj ideji miniranja granice s Afganistanom. Takva mјera provela bi se s namjerom da se talibanskim skupinama sprjeći prelazak granice. MacKay je rekao da bi bolje rješenje predstavljala ograda, popraćena graničnim ophodnjama, zračnim nadzorom i češćom uporabom naprednih tehnologija. "Ograđivanje je dio ukupnog rješenja, osobito u prometnim područjima, a neka iskustva pokazala su se vrlo pozitivnim", rekao je Kanađanin. Inače, prošle godine je u Afganistanu poginulo 36 kanadskih vojnika, a mediji u njihovoj zemlji kritički su se odnosili prema neuspjesima Pakistanaca u zaustavljanju talibana.

TOKYO

Sudar bez teških posljedica

Uvodama Hormuškog tjesnaca u Arapskom moru 8. siječnja noću sudarili su se japanski tanker Mogamigawa i američka nuklearna podmornica USS Newport News, koja je plovila ispod površine. Uzroci sudara još su pod istragom i nepoznati. Iako su zabilježena manja oštećenja na oba plovila, nije bilo poginulih niti je došlo do ikakvih zagađenja.

US Navy

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelešić (dragok@mohr.hr)

Privevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,

Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RHNa temelju Zakona o medijima (stavak 1 članak 34)
objavljujemo podatke o finansijskom poslovanju
tiskovine Hrvatski vojnik u 2006.-toj godini:
Tvrta: MINISTARSTVO OBRANE

REPUBLIKE HRVATSKE

Adresa: Trg kralja Petra Krešimira 1, Zagreb
Vlasnička struktura: u 100%-tom vlasništvu
Republike Hrvatske

Prihod: 105.330,14 kuna

Rashodi: 1.437.767,16 kuna

Prosječna naklada: 6000 komada tjedno

**Brigadir Zvonimir LULIĆ,
zapovjednik Časničke
škole ZIO HKoV-a**

Školovanje kadrova Časničke škole odvijalo bi se u dvije razine: temeljna i viša časnička izobrazba. Prva bi u idućim godinama trbala trajati godinu dana, a druga šest mjeseci...

Strana 4

Zrakoplovno-tehnička bojna Zrakoplovne baze "Zagreb"

"Mogu otvoreno reći da od početka rata, od 1992. kad smo dobili prvi MiG-21, pa do danas, tehnika nikad nije zakazala, učinila propust koji bi doveo do ugroze pilota", riječi su zapovjednika ZT bojne satnika Strmečkog, koje najbolje objašnjavaju otkud tolike pohvale pilota svojim tehničarima...

Strana 12

**Post festum trećeg
slaloma na Medvednici**

Treću godinu zaredom pripadnici Oružanih snaga RH bili su nezaobilazni dio priprema i provedbe sljemenske FIS utrke Snježna kraljica. Bez njih Snježne kraljice jednostavno ne bi bilo!

Strana 14

Predatori ponovno napadaju

Tvrtka General Atomics-Aeronautical Systems Inc na osnovi svoje bespilotne letjelice Predator razvila je cijeli niz izvidničkih i borbenih bespilotnih letjelica namijenjenih djelovanju nad kopnom i morem

Strana 22

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

brigadir Zvonimir LULIĆ
zapovjednik Časničke škole ZIO HKoV-a

- **Mi smo u svoje nastavne programe implementirali sve što je potrebno podržati Hrvatske da uđe u NATO. Dakle, programi su načinjeni tako da časnici budu interoperabilni i kompatibilni radu u NATO-u**
- **Imamo dosta stručnog nastavnog kadra**
- **Vjerujem da ćemo uvjete smještaja naših polaznika brzo dovesti na potrebnu razinu**

Možemo odgovoriti svim izazovima

Dugoročni plan razvoja OSRH je definirao da se do 2010. godine mora ustrojiti Hrvatsko vojno učilište. U tome svoje mjesto ima i Časnička škola, jedna za sve grane OS-a. Školovanje kadrova Časničke škole odvijalo bi se u dvije razine: temeljna i viša časnička izobrazba. Prva bi u idućim godinama trebala trajati godinu dana, a druga šest mjeseci. Škola bi uz zapovjedništvo imala dvije bojne: kadetsku i bojnu za izobrazbu. Dakle, sadašnja Kadetska škola ušla bi u sastav Časničke škole.

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT —

Časnička škola ZIO HKoV-a nedavno je proslavila 15. obljetnicu i njezin je program prošlo više od 9000 učenika. U tom razdoblju njezin ustroj, sama nastava, pa i profil polaznika, često se mijenjao, ovisno o aktualnom vremenu. Posljednje godine su bile najintenzivnije, a s dolazećim preustrojem taj intenzitet će još porasti. Upravo zbog brojnih novina, razgovor sa zapovjednikom škole brigadirom Zvonimirovom Lulićem usmjerili smo najviše k budućnosti...

Prije nekih godinu i pol nastavu su počeli polaziti i naraštaji s kandidatima pristiglim iz civilstva. Kako se ta posebna časnička populacija snašla u svojim postrojbama?

Imamo dosta povratnih informacija, kao škola činimo sve da ih dobijemo, i to tijekom njihovog "stažiranja" po postrojbama Oružanih snaga, inače trećeg dijela temeljne časničke izobrazbe. Prije nego što ih pošaljemo tamo, pozivamo predstavnike postroj-

bi u školu te prolazimo oblik pripreme na temelju koje ćemo dobiti tražene informacije. Zasad su one iznimno dobre. Posebno moram istaknuti one koji dolaze iz 350. VoB i Vojne policije. Dakle, ono što činimo ovdje, vidi se u postrojbama, ljudi se dobro snalaze i kadri su odgovoriti onome što ih čeka kad završe ovu školu. I sami smo posjećivali postrojbe, naši bivši učenici nam prilaze i u svojim se obraćanjima pohvalno izražavaju o onome što su učili u ovoj školi.

Provjeravate li mišljenje o nastavi svojih učenika i tijekom školovanja?

Da, provodimo anonimnu anketu u kojoj oni odgovaraju na pitanja, te daju mišljenje o tome što mi ovdje radimo. Kad ga usporedimo s njihovim ocjenama, po naraštaju dobivamo slične ocjene. Dakle, mi njih vidimo otprilike onako kako oni vide nas.

Hoćete li ih nastaviti pratiti i u kasnijoj karijeri, a ne samo u stažiranju?

Vjerojatno hoćemo. Nažalost, u zapovjedništvu škole nitko ne ostaje toliko dugo na svojem mjestu da bi tu postojao kontinuitet, no mislim da bi bilo dobro da svaki zapovjednik ove škole prati te kadrove i uvidi koliki je bio njegov utjecaj na karijeru časnika. S obzirom na to da je vojska mala, to nije nemoguća misija.

Upravo ste održali uvodni govor šestom naraštaju koji ima i kandidate iz civilstva. Ima li nekih većih razlika između njih i prvog naraštaja?

Kao zapovjednik nisam primio, nego zatekao prvi naraštaj. Četvrti, peti i šesti se razlikuju od prvoga po tome što imamo kombinaciju ljudi iz civilstva i iz sustava. U uvodnim govorima uvijek im realno predstavljam što ih čeka ovdje. Možda to djeluje i dosta strogo, oštro. Međutim, temeljna časnička izobrazba mora im dati ono osnovno što je potrebno da budu časnici. Kriteriji moraju biti jasni. No, broj onih koji ranije napuštaju školu nije velik: u prošlom naraštaju

bilo je 195 polaznika, a samo dva su napustila školovanje. Jedna kandidatkinja sredinom školovanja, a jedan na kraju jer zbog obiteljskih razloga nije mogao prihvati službu izvan Zagreba.

Ipak, ima li kod vas iz zapovjedništva i nastavnog kadra razlike u pristupu kandidatima koji su došli iz civilstva u odnosu na one koji su došli iz sustava?

Bit će realan. Svi oni moraju proći isti nastavni plan i program. Tu odstupanja nema, pa ni problema. Štoviše, ljudi koji su došli iz civilstva odreda su završili fakultete i navikli su učiti. Ljudi iz sustava koji su završavali školovanje uz rad možda imaju malo manje općeg znanja, ali imaju iznimno veliko vojno iskustvo koje to kompenzira. Takva simbioza naraštaja po meni je dobra, jedni uče od drugih. Na kraju svi završavaju školovanje s otprilike jednakom razinom znanja.

S kompletним preustrojem koji će se provoditi u ZZIO-u i ZIO HKoV-a doći će do promjena i u Časničkoj školi. Koje su najveće?

Dugoročni plan razvoja OSRH je definirao da se do 2010. godine mora ustrojiti Hrvatsko vojno učilište. U tome svoje mjesto ima i Časnička škola, jedna za sve grane OS-a, a moji suradnici i ja radimo na tom projektu i imamo puno podataka o njemu. Jedinstvena škola bi trebala imati zapovjedni dio koji bi vodio polaznike tijekom školovanja, a nastavu će provoditi dekanat, sastavni dio HVU-a. Mi smo izradili prijedlog ustroja Časničke škole, te dali doprinos ustroju dekanata, onog dijela koji bi trebao pokriti školovanje kadrova Časničke škole i to u dvije razine: temeljna i viša časnička izobrazba. Prva bi u idućim godinama trebala trajati godinu dana, a druga šest mjeseci. Škola bi uz zapovjedništvo imala dvije bojne: kadetsku i bojnu za izobrazbu. Dakle, sadašnja Kadetska škola ušla bi u sastav Časničke škole. Po mojoj osobnoj procjeni, temelj Časničke škole trebalo bi biti upravo školovanje kadeta. Njihova bojna imala bi satnije, ovisno o godini školovanja, njih četiri u Zagrebu, a jednu u Splitu. Bojna za izobrazbu bi, kao što Škola radi i danas, provodila temeljnu i višu časničku izobrazbu.

Vjerujete li da će Vaši prijedlozi ustroja biti prihvaćeni?

Mislim da je to već gotova stvar za koju nam je DPR dao smjernice. Već smo duboko ušli u taj proces.

Hoće li za preustroj trebati i novi kadrovi?

Za prvu fazu ne. Imamo dostatno stručnog nastavnog kadra, a novi koncept školovanja predviđa kadrove iz sustava, no i iz civilstva pa čak i one iz sustava koji su otišli u mirovini a bili su nastavnici. Također, stručni dio izobrazbe provodio bi se u granama OS-a.

Kada predviđate potpuno ustrojavaњe nove Škole?

Ja nisam taj koji daje vremenske granice, ali mislim da možemo poštovati sve što se od nas bude tražilo. Naši planovi su formirani, a ja sam se trudio da djelatnicima dam pravodobne i relevantne informacije. Sve ovo o čemu vam govorim, znaju i moji ljudi. Spremni su na sve aktivnosti, štoviše, i njima je cilj da se preustroj što prije provede i da riješe i svoja pitanja.

Hoće li ulazak u NATO donijeti nove promjene u ustroju ili se aktualni preustroj provodi kao da smo već u Savezu?

Mislim da je MORH i GS OSRH DPR-om, a i prije, postavio norme kojima ćemo ući u NATO. Škola je pratila sve te aktivnosti i mi smo u svoje nastavne programe implementirali sve što je potrebno podršci Hrvatske da uđe u NATO. Dakle, programi su načinjeni tako da časnici budu interoperabilni i kompatibilni radu u NATO-u. Tijekom posjeta stranim vojnim akademijama u Grčkoj, Francuskoj i Poljskoj uvjerili smo se da radimo slično kao i oni, samo na malo drukčiji način, što je i normalno za ovako malu vojsku.

Što je s novinama glede opremanja Škole?

Prije tri godine završio sam američku Ratnu školu kopnene vojske, video sam kako oni tamo rade, te sam se osobno založio da uvedemo što više novina u Školu, organiziramo je i opremimo tako da možemo odgovoriti svim izazovima koji nam se nameću. Mislim da smo u tome i

uspjeli, učinili veliki korak k moderniziranju uvjeta nastave. U dalnjem opremanju primarno je osigurati Odjelu nastave moderna multimedijalna sredstva. S tim smo već krenuli i nadam se da ćemo u prvom dijelu 2007. postići da nam sve učionice budu potpuno opremljene. To iznimno pozitivno djeluje na naš nastavni kadar.

Što je sa smještajem vaših polaznika u vojarni? Naime, postoji negativni raskorak u odnosu na smještaj kadeta.

U pravu ste, međutim, i to ima svoje opravданje. Projekt "Kadet" imao je prioritet kao jedan novi način privlačenja novih kadrova Oružanim snagama, i u tu svrhu trebalo im je dati nešto bolje uvjete. To je i učinkeno, i ocjene su pozitivne. Uvjjeti smještaja naših polaznika nisu na razini na kojoj bi trebali biti, imamo objekte koji nisu suvremeno uređeni. No, DPR-om su predviđena sredstva da se to ispravi. Vjerujem da ćemo uvjete smještaja naših polaznika brzo dovesti na potrebnu razinu. Nakon što smo se organizirali i modernizirali nastavu, sljedeći korak je upravo bolji smještaj. ■

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
PERSONALNA UPRAVA**

**raspisuje
INTERNI NATJEĆAJ**

**Za upućivanje časnika
OSRH u mirovne misije UN-a
u 2007. - 2008.**

OPĆI UVJETI:

- najmanje pet godina službe u OS-RH na časničkoj dužnosti
- manje od 50 godina starosti
- povoljna ocjena zdravstvene sposobnosti za službu u mirovnoj misiji
- poznavanje traženog stranog jezika > 70 % ALCPT
- ispunjena izjava o dragovoljnosti
- položen vozački ispit "B" kategorije
- osobni čin: natporučnik - pukovnik
- za dužnosti vojnih promatrača završen tečaj za vojne promatrače UN-a, a po mogućnosti napredna časnička izobrazba; za stožerne časnike najmanje tečaj za stožerne časnike UN-a, a po mogućnosti Zapovjedno-stožerna škola.

Raspis s konkretnim misijama, dužnostima i uvjetima dostavljen je svim ustrojbenim cjelinama MORH-a i OSRH dopisom Personalne uprave (J-1) GS OS RH KLASA: 018-01/06-01/1, URBROJ: 512-06J1-0201-06-440 od 27. prosinca 2006.

Detaljne informacije i sadržaj raspisa časnici trebaju zatražiti kod ovlaštenih personalnih djelatnika u svojim ustrojbenim cjelinama.

Prijave kandidata s ispunjenom Izjavom o dragovoljnosti i tiskanicom uz prijavu za mirovne misije preko nadređene ustrojbene cjeline dostaviti Personalnoj upravi (K-1) GS OSRH do **31. siječnja 2007.**

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/37-18-128.**

MORH

Sastanak s predstvincima sindikata

Ministar obrane RH Berislav Rončević održao je 3. siječnja sastanak s predstvincima Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika, Sindikata djelatnika u vojsci i državnim službama te trgovackog društva "Pleter usluge" d.o.o.

Tom prigodom potpisani su Sporazumi između Ministarstva obrane i "Pleter usluge" d.o.o. o preuzimanju djelatnika, uz suglasnost Sindikata djelatnika u vojsci i državnim službama i Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika RH. Spomenutim sporazumom Društvo se obvezalo preuzeći državne službenike i namještenike do sada raspoređene u Službi za gospodarenje nekretninama, kao i državne službenike i namještenike raspoređene u ustrojstvene jedinice Oružanih snaga RH na poslove koje preuzima

Društvo. Državnim službenicima i namještenicima koji pristanu na prelazak u Društvo prestaje državna služba na temelju pisanog sporazuma uz uvjet sklapanja ugovora o radu s Društvom.

Nadalje, Društvo je obvezno državnom službeniku, odnosno namješteniku ponuditi ugovor o radu na neodređeno vrijeme za radno mjesto i poslove u skladu s osobnom stručnom spremom i zanimanjem, koji će u pravilu odgovarati poslovima koje je prethodno obavljao. Djelatnici koji ne pristanu na prelazak u Društvo i budu stavljeni na raspolaganje, istekom roka raspolaganja

ostvaruju pravo na otpremninu za sastanak državne službe u skladu s važećom odlukom ministra obrane. Pleter - usluge d.o.o. dužno je svim djelatnicima koji su preuzeti u skladu s odredbama ovoga Sporazuma, dvije godine od zasnivanja radnog odnosa isplaćivati plaću i druga prava iz radnog odnosa u skladu s odredbama Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike i na temelju njega zaključenim sporazumima u svezi s ostvarivanjem tih prava, najmanje u iznosu koji je pojedini djelatnik ostvario u Ministarstvu

snimio D. KRN

Državne službenice i namještenice koje su proveli u neprekidnom radnom odnosu s Društvom računati i vrijeme koje su prethodno proveli u neprekidnom radnom odnosu s Ministarstvom obrane, odnosno u službi u drugom državnom tijelu. Također Društvo neće u trajanju od dvije godine od zasnivanja radnog odnosa, preuzetim djelatnicima otkazivati ugovor o radu iz poslovno uvjetovanih razloga.

SOJI

ISPRAVAK

Nenamjernom pogreškom autora u tekstu pod nazivom Javnim izlaganjima do povjesne istine objavljenim u broju 117/118 od 22. prosinca 2006. na stranicama 12-13 izostavljen je dio teksta. Umjesto rečenice "... u oslobođilačkoj akciji Otkos vođenoj potkraj 1991. ..." trebalo je stajati "... u oslobođilačkim akcijama Otkos 10 te Papuk 91 i Orkan 91 vođenim potkraj 1991. ...". Ispričavamo se umirovljenom generalu Rudiju Stipčiću, iz čijega izlaganja je navedeni ulomak, kao i svim čitateljima.

Uredništvo

Fotomonografija OSRH

Vojska pobjednika - s ponosom u budućnost

Nadamo se da će ova zbirka fotografija bar djelomice pomoći da se šira javnost upozna sa svime onime što rade hrvatski vojnici, što su postigli, i kakav su težak i odgovoran posao odabrali. Mi vjerujemo da ga obavljaju na svoj ponos, ponos svojih obitelji i prijatelja, i cijele Hrvatske. Zapravo, njima je fotomonografija i posvećena

Domagoj VLAHOVIĆ

ako bi se ponetko mogao zapitati je li za jedan izdavački ili medijski odjel umjesno predstavljati i pohvaliti "vlastitim ruku djelo", mislimo da kod fotomonografije OSRH "Vojska pobjednika- s ponosom u budućnost" to jednostavno moramo učiniti. I to iz dva razloga.

Prvi je činjenica da ovim doista prikladno, čak luksuzno opremljenim dvojezičnim (hrvatski i engleski) izdanjem na 168 stranica i s više od 150 fotografija dokazujemo da izdavačka djelatnost, nešto do čega drže svi svjetski ozbiljni srođni nam sustavi, unutar MORH-a nije zamrla. Štoviše, vjerujemo da joj "Vojska pobjednika" daje novi zamah.

Drugi razlog mnogo je važniji, a to je ono što se objavljenim fotografijama pokazuje - sve grane Oružanih snaga Republike Hrvatske u njihovim uobičajenim radnim trenucima, vježbama, postrojavanjima, ophodnjama, međunarodnim misijama, akcijama traganja i spašavanja, pa čak i u borbenim djelovanjima. Naravno, sve to je nemoguće prikazati u potpunosti. Bez karikiranja izreći ćemo da bi za sve bila potrebna - enciklopedija. I to u više debelih svezaka. No, vjerujemo da, zahvaljujući naporima djelatnika Odjela hrvatskih vojnih glasila, fotomonografija onakva kakva jest

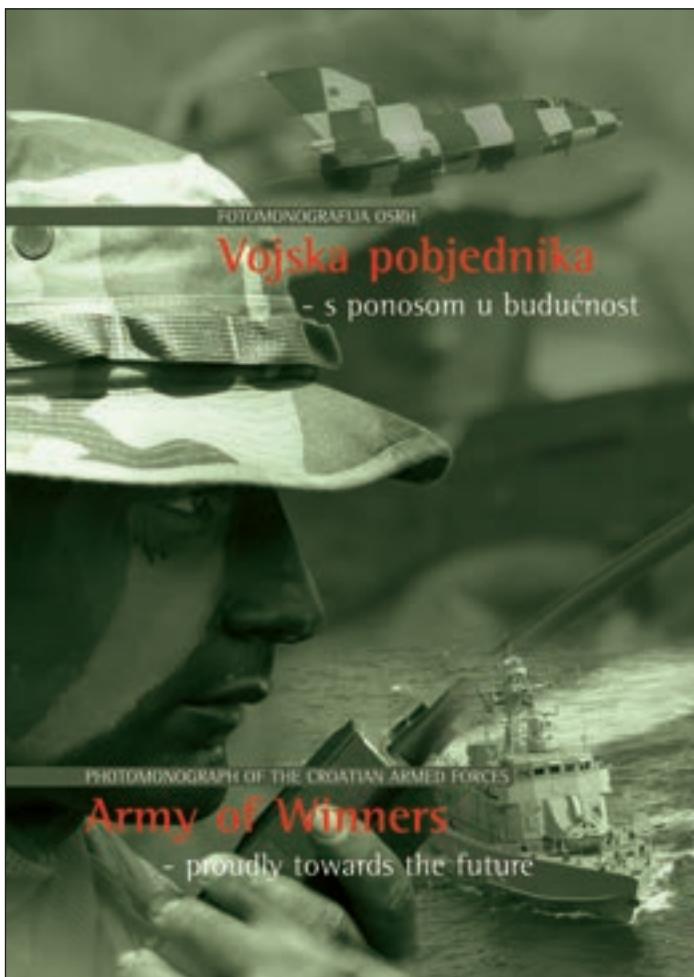
ima svoj optimalni oblik i sadržaj. Takve smo dojmove bar čuli od onih koji su dosad imali prigodu zaviriti u to izdanje.

Detaljniji opis "Vojske pobjednika" je, naravno, potrebno početi s njezinim glavnim junacima, hrvatskim vojnicima, zbog čijeg je predstavljanja knjiga i izdana. Nadamo se da će ova zbirka fotografija bar djelomice pomoći da se šira javnost upozna sa svime onime što rade, što su postigli, i kakav su težak i odgovoran

posao odabrali. Mi vjerujemo da ga obavljaju na svoj ponos, ponos svojih obitelji i prijatelja, i cijele Hrvatske. Zapravo, njima je fotomonografija i posvećena.

"Tehnički" dio posla pripao je Službi za odnose s javnošću i informiranje, konkretno, Odjelu hrvatskih vojnih glasila. Naravno, izdanje poput "Vojske pobjednika" potrebno je opremiti urednički, grafički i tekstualno. No, glavna riječ, ili bolje rečeno slika, ipak pripada onima koji su te slike i učinili. Većina su djelo dugogodišnjih fotografa našeg odjela, Tomislava Brandta, Davora Kirina i Dubravka Kovača, no zastupljeni su i "klikovi" više njihovih privremenih ili stalnih kolega iz raznih postrojbi, pa čak i fotografije međunarodnog majstora zrakoplovne fotografije Japanca Katsuhika Tokunage. Godina su fotografije skupljaja

ne u našoj fotoarhivi, i za "Vojsku pobjednika" odabrane su ponajbolje. Svi fotografii ne zahtijevaju samo umjetničku crtu, nego i nešto više. Da bi se ovjekovječio atraktivan kadar vojske u akciji, potrebno je provlačiti se kroz gustiš, puzati po podu, gnjecati po blatu, pa čak i visiti na rubu vratnica aviona ili helikoptera, zatim trpjeti buku topničke paljbe, brušanja aviona, štektanja puške, kisnuti, pržiti se na suncu... Ukratko, kolege, sva ka vam čast! ■

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**
**u suradnji s učilištima
raspisuje
NATJEČAJ**

Za stipendiranje studenata od 1. godine preddiplomskih studija, u statusu kadeta, za stjecanje akademskog naziva prvostupnika, od akademске godine 2007./2008. na:

I. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

1. Fakultet elektrotehnike i računarstva
 - Preddiplomski studij elektrotehnike i informacijske tehnologije (20 kadeta)
 - Preddiplomski studij računarstva (5 kadeta)
2. Fakultet strojarstva i brodogradnje
 - Preddiplomski studij strojarstva (15 kadeta)
3. Fakultet prometnih znanosti
 - Preddiplomski studij aeronautike-vojni piloti (15 kadeta)
 - smjer PT (nije određen broj kadeta)
4. Prirodoslovno-matematički fakultet svi smjerovi (nije određen broj kadeta)

II. SVEUČILIŠTE U SPLITU

1. Pomorski fakultet
 - pomorska nautika (10 kadeta)
 - brodostrojarstvo (5 kadeta)
2. Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje
 - svi smjerovi (nije određen broj kadeta)

UVJETI:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen(a) 1987. godine ili kasnije
- upisana 1. godina redovitog studija (**u srpnju 2007.**) uz plaćanje ili bez plaćanja
- odgovarajući rezultati na pregledu za novake (samo za muškarce)
- ispunjavanje propisanih kriterija za kadeta na temelju psihologičkog ispitivanja i zdravstvenih pregleda
- zadovljavanje sigurnosnih kriterija

Rok za podnošenje prijava je **9. veljače 2007.** Prijave se podnose uredima za obranu u kojima se kandidati nalaze u evidenciji vojnih obveznika, odnosno po mjestu prebivališta za žene.

Kandidati trebaju dostaviti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona
- presliku domovnice, rodnog lista, vojne iskaznice (samo za muškarce)
- presliku svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole ili potvrdu o pohađanju razreda
- potvrdu o nekažnjavanju
- potvrdu o upisanom 1. semestru na fakultetu navedenom u natječaju (dostavlja se nakon upisa na fakultet **u srpnju 2007.**)

Sve potrebne preslike dokumenata nije potrebno ovjeravati kod javnog bilježnika. Nakon završenog odabira kandidata dokumenti se ne vraćaju kandidatima koji nisu ispunili sve potrebne uvjete natječaja. Originalni dokumenti bit će traženi samo od kandidata nakon njihova konačnog odabira. Prednost pri stipendiranju imaju studenti koji upisu fakultete pod rednim brojevima 1., 2. i 3. (prvenstveno studij aeronautike-vojni pilot) na Sveučilištu u Zagrebu te studenti koji upisu fakultet pod rednim brojem 1. na Sveučilištu u Splitu.

Informacije u svezi s natječajem mogu se dobiti na:

- www.morh.hr
- uprave i uredi za obranu MORH-a

Zagrebački branitelji Vukovara posjetili ratnike oboljele od PTSP-a

Udruga zagrebačkih branitelja Vukovara organizirala je u proteklo blagdansko vrijeme posjet hospitaliziranim braniteljima oboljelim od PTSP-a, a zajedno s predsjednikom Udruge Damirom Jašarevićem ratnike su u Psihijatrijskoj klinici Vrapče 3. siječnja posjetili

snimio B. ŠČITAR, Večernji list

je istaknuo da je među njihovim pacijentima oko 12 posto branitelja koji

predsjednica Gradske skupštine Tatjana Holjevac i nogometni mag Miroslav Ćiro Blažević.

Prigodom druženju nazočio je i ravnatelj Klinike Vladimir Jukić, koji

se liječe od PTSP-a, a njih 20-ak okupilo se kako bi proveli neko vrijeme sa svojim gostima koji su ih tom prigodom simbolično darivali.

M. ALVIR

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

**raspisuje
INTERNI NATJEČAJ**

za odabir kandidata za vojnoodiplomsku dužnost

**1. vojni izaslanik u Republici Turskoj,
uvjeti:**

- osobni čin: pukovnik - brigadir
- VSS
- završena Zapovjedno-stožerna škola
- engleski jezik STANAG 3333
- 10 godina radnog staža

Posebna stručna znanja poželjna kod odabira kandidata:

- Vojnodiplomska škola MORH-a
- Diplomska akademija MVPEI-a
- Međunarodni tečajevi iz područja diplomacije
- Radno iskustvo na poslovima međunarodne obrambene suradnje

Odlazak na dužnost predviđa se tijekom 2007., a po odabiru kandidat mora biti spremna sa svojom obitelji provesti na službi u inozemstvu oko 4 godine.

Prijava s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina MORH-a mogu dostaviti na adresu:

Ministarstvo obrane RH
Uprava za ljudske resurse
Personalna služba
Stančićeva 6
10 000 Zagreb

Zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina GS-a OSRH prijave s dokazima mogu dostaviti na adresu:

Glavni stožer OSRH
Personalna uprava
Bauerova 35
10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je do **31. siječnja 2007.**

Za eventualne upite u svezi s natječajem zainteresirani kandidati mogu se obratiti na telefon **01/4568-553.**

Hrvatski vojni policajci predavali o krim taktici

Djelatnici Odsjeka Hrvatskog tima kriminalističke vojne policije iz sastavnice MN MP COY održali su potkraj prosinca predavanje o kriminalističkoj taktici 15-orici istražitelja kabulskih policijskih postaja, i 15-orici istražitelja iz KCP-a. Predavanje je prošlo u izvrsnom ozračju, oni su dosta toga vidjeli i naučili, a mora se priznati i mi iz njihovog prepričavanja vlastite dugogodišnje prakse...

— Tomislav VALENTIĆ, snimio Ivica DOBRIĆ —

Na prijedlog djelatnika Odsjeka Hrvatskog tima kriminalističke vojne policije da u sklopu sastavnice MN MP COY održe predavanje iz područja kriminalističke taktike za djelatnike Kabul city police (KCP), bojnik Zdravko Magdić, predložio je to zapovjedništvu ISAF RC (Regional command capital), koji su tu ideju rado prihvatali.

U listopadu 2006. djelatnici Odsjeka Hrvatskog tima kriminalističke vojne policije iz sastavnice MN MP COY, skupnik Ivica Dobrić, časnički namjesnik Vladimir Rakićević i voditelj Odsjeka satnik Tomislav Valentić održali su preliminarne razgovore s voditeljem kriminalističkog odjela KCP-a generalom Alishahom Paktiawalom, voditeljem informativnog odjela KCP-a brigadirom Mohammadom Azimom Faryabijem i brigadirom Abdulom Aziz Nasirijem. Dogovoreni su tema i termin održavanja tijekom prosinca 2006. u trajanju od pet dana s ukupno 20 radnih sati. Spomenuti su prihvatali s oduševljenjem predloženo predavanje te je na posljetku dogovoren da u predavanje bude uključeno 15 istražitelja iz njihovih policijskih postaja, i 15 istražitelja iz KCP-a, te je ono održano potkraj prosinca i to u prostorijama KCP-a.

Predavanje je održano pod nazivom "Kriminalistička tehnička" i sastojalo se od teoretskog i praktičnog dijela. Teoretski dio odnosio se na metode kojima se koriste u kriminalističkoj tehnici, karakteristične tragove koji se pojavljuju kod kaznenih djela teške krađe, ubojstva, prometnih nezgoda i

Trideset afganistanskih istražitelja sudjelovalo je na predavanju o krim taktici

osiguranje mesta događaja. Praktični dio obuhvatio je načine primjene kriminalističko-tehničke opreme, a posljednji dio predavanja odnosio se na uporabu poligrafa u kriminalističkoj policiji. Nakon predavanja prikazan je praktični rad na poligrafu s jednim od polaznika gdje smo primijenili stimulativni test, test s brojkama.

Iz predavanja se moglo zaključiti da su, pozorno slušajući nas, željni svakog novog znanja iz kriminalističke tehnike, sve to bile osobe koje već duže vrijeme rade na pitanjima kriminaliteta. Zanimljivo je bilo čuti i iskustva iz njihove prakse a jedan je posebno bio zanimljiv - otkrivanje kaznenog djela lažnog prijavljivanja. Naime muškarac i jedna od njegovih žena došli su u policiju te prijavili da im je iz kuće ukradena zlatnina... No utvrđeno je da je muškarac s obzirom na to da je imao dvije žene s ovom mlađom inscenirao djelo u namjeri da stariju ženu optuže za krađu zlatnine, kako bi je otjerao od kuće. Kada je ut-

vrđeno lažno prijavljivanje, kako je muškarac bio prometni policajac u KCP-u, on je od zapovjednika upozoren, a žena je trebala napisati nešto poput izjave u kojoj izjavljuje da to više neće raditi te da taj slučaj neće iznositi izvan obitelji. I tako je završen i zaključen slučaj...

Moram spomenuti i brigadira Dinka Barba-

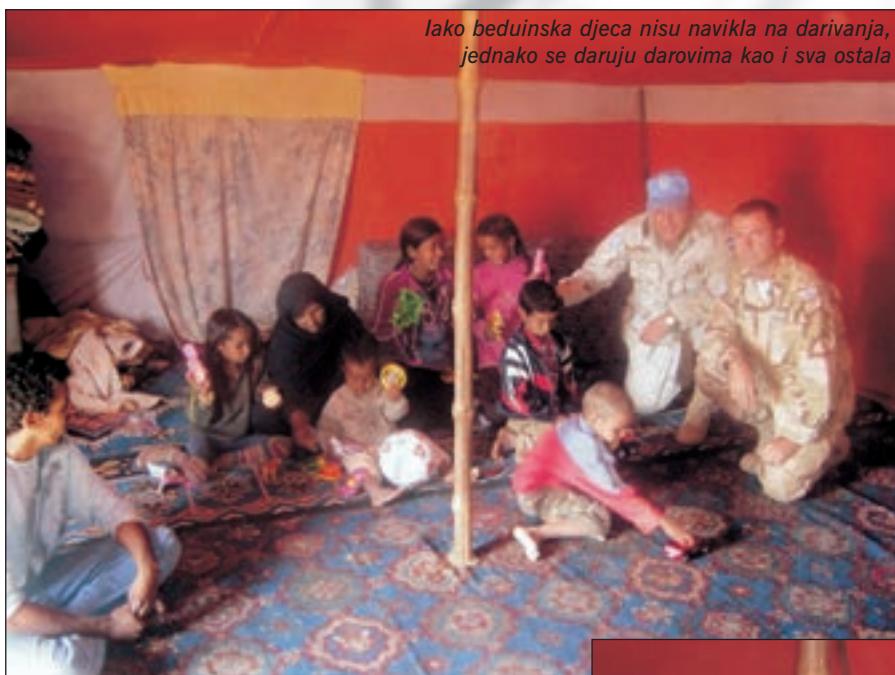
rića, zamjenika načelnika Uprave vojne policije, koji je prije mog odlaska u Kabul, znajući iskustva *krimovaca* iz prijašnjih misija, predložio da se u Kabul ponese i poligraf te se njihovoj policiji održi predavanje kako se njime koristi u kriminalistici.

Uglavnom, predavanje je prošlo u izvrsnom ozračju, oni su mnogo toga vidjeli i naučili, a mora se priznati i mi iz njihovog prepričavanja vlastite dugogodišnje prakse. Svim sudionicima predavanja bojnik Zdravko Magdić uručio je certifikat o sudjelovanju na predavanju na temu kriminalističke tehnike, a dogovoren je i da im se daruje dio kriminalističke opreme nužne za rad na mjestu događaja što bi se trebalo realizirati do veljače. ■

Božić u Sahari

Nas trojica katolika na promatračkoj postaji obilježili smo Božić na poseban način, drugčiji od onog u domovinama, s puno sjete, skromno ali ponosno. Svoja osjećanja prema tom blagdanu podijelili smo prigodnom badnjom večerom s našim kolegama, lokalnim suradnicima, a darovali smo i odabranu beduinsku mladu populaciju koju doživljavamo kao djecu iz našeg susjedstva

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Božić je u Saharu došao polako, dočekali smo ga spremni. On, kao nikad ranije, prolazi brzo i time nam olakšava razmišljanja o nedostajanju dragih običaja iz domovine. U ovom golemom prostranstvu koje zrači odsustvom čovjeka, a i tamo gdje života ima dručije se slavi rođenje Sina Božjega, pa ne možete ni očekivati nešto drugo. Iako smo se unaprijed spremali za dragi blagdan, evo on prolazi bez prepoznatljive dekoracije, pirotehnike i groznice kupovanja, nema slobodnih dana ni dugih dopusta. Nitko nam ne nudi novokomponirane recepte za mršavljenje jer i nema bojazni za dodatnu dijetu i brigu o ne/preuzetim kalorijama. Ne trebaju nam vrele ljute juhe na temeljcu od rajčice, za razbuđivanje i za svladavanje neumjerenosću izazvane glavobolje.

Sljedeći tjedan je Nova godina i Kurban bajram. Kršćani i muslimani, dočekujemo i slavimo drage blagdane iskreno i duboko ljudski, mi vojni promatrači nažalost izvan svojih obitelji, no ponosno i dostoјanstveno.

I beduinska djeca znaju se radovati darovima

Nas trojica katolika na promatračkoj postaji obilježili smo Božić na poseban način, drugčiji od onog u domo-

vinama, s puno sjete, skromno, ali ponosno. Što smo mogli to smo i uradili, svoja osjećanja prema tom blagdanu podijelili smo prigodnom badnjom večerom s našim kolegama, lokalnim suradnicima, a darivali smo i odabranu beduinsku mladu populaciju koju doživljavamo kao djecu iz našeg susjedstva. Pričajući o vlastitim doživljajima i detaljima koji nas povezuju s badnjom večeri i božićnim jutrom uvidjeli smo kako se taj trenutak jednako slavi i pamti svugdje u svijetu. Božić diljem svijeta najprije pruža svoje ruke najmanjima, a zbog njihove radosti nama odraslima se sve to višestruko vraća. Nitko od nas nije želio posebno isticati koliko ne-

dostajemo svojim obiteljima i one nama, ali smo se složili u jednom - najviše žalimo što nismo vidjeli lica svoje djece koja su u božićno jutro otvarala darove svojim maliim, nespretnim, ručićama. Kako bismo sebi nadomjestili taj užitak već davno smo odlučili kupiti nešto igračaka i slatkiša za djecu iz jedne beduinske obitelji koju ponekad posjetimo u dugim ophodnjama na jugu, u području odgovornosti koje je iza mauritaniske granice.

Za taj trenutak smo se pripremili prije tri tjedna, što se tiče planskog dijela, a i što se tiče same nabave tih sredstava. Naime, ovdje nema ni najmanjeg koraka ako nije unaprijed isplaniran, a i za bilo kakav oblik kupovine trebate imati i sreće da netko ide prema Laayoune ili Samari pa da vam to kupi i pošalje. Eto, posjet našeg izaslanstva s početka prosinca odigrao je nemjerljivu ulogu i u dočeku Božića u Sahari jer sam tada imao prilike obići trgovine u Laayoune i ostvariti planirane na-

mjere. Prema tome, za Božić smo se spremali unaprijed, susret s njim ovdje nije bio nimalo slučajan.

Što kazati o djeci iz te siromašne obitelji koja nije naviknuta na takva darivanja, a poglavito ne od nepoznatih osoba, drukčijeg izgleda, jezika i običaja. Ispunila su nam današnji dan. Vjerujte, djeca beduina potpuno su drukčija od one koju ste vidjali u vaša prijašnja božićna jutra, ali se jednakom znaju radovati darovima i to svoje raspoloženje pokazati na malenim licima. ■

Hrvatski tjedan u MINURSO-u

Ostat će zapamćeno, a sigurno i ponegdje zapisano, kako je tjedan dana na početku mjeseca prosinca Zapadna Sahara i njen najveći grad Laayoune bio obilježen kao "hrvatski tjedan" u MINURSO-u. Posjet visokog vojnog izaslanstva MORH-a, od 4. do 8. prosinca, bio je ključni događaj za vojni i civilni dio misije u to vrijeme, ali ponajviše za nas hrvatske časnike koji smo raspoređeni u ovdašnji kontingent. Svi funkcionalni dijelovi misije bili su u službi pripreme, prihvata i provedbe posjeta, a sve to dodatno je dobilo na težini jer ovdje svi otvoreno zagovaraju povećanje broja hrvatskih časnika pošto smo pokazali iznadprosječnu radnu i ljudsku sposobnost. Meni osobno sve to je godilo iako je bilo danonoćne trke i animiranja svih relevantnih osoba. Zbog stalnoprisutnog sindroma neodgovornosti lokalne zrakoplovne kompanije naši su gosti kasnili u dolasku, a mi se nismo dali smesti zbog toga i na kraju nas je bilo svugdje i u velikom broju jednako sveže i spremni provesti zacrtane ciljeve.

Naše visoko vojno izaslanstvo predvodio je brigadni general Slaven Zdilar, a osim njega tu su bili brigadiri Marin Gregorević i Nediljko Bojić, te bojnica Tanja Agustinović. Nažalost, kako ovdje nikada nisi siguran da ćeš sa svojom

zrakoplovnom kartom stići na napisanu destinaciju i u navedeno vrijeme, nismo uspjeli posjetiti promatračke postaje (TS) u Južnom sektoru kako je bilo prvo bitno planirano ali smo naše dečke s tog prostora doveli u Zapovjedništvo misije u Laayoune i zajedno s gostima svi smo pošli u posjet tzv. Sjevernom sektoru. U svakom zlu poneko dobro, rekli bismo i tako su naši dečki s juga dobili prigodu stupiti na suprotnu stranu Berma i za njih nepoznati dio Zapadne Sahare. Posjet tom dijelu područja odgovornosti misije imalo je svoj vrhunac na TS-u Tifariti, te ophodnji vozilima kroz pustinja do kamenitih brda sa skrivenim prapovijesnim pećinama. Ranije objavljen prilog u Hrvatskom vojniku o tim pećinama očito su pročitali svi naši gosti pa su se rado i sa zanimanjem penjali, po plompi i suhom vremenu, do traženih mjesta.

Osjećam potrebu istaknuti kako je posjet ove razine i ovoga tipa imao nemjerljivu vrijednost za nas hrvatske vojne promatrače u Zapadnoj Sahari jer za devet mjeseci ovdašnje dužnosti jedini general kojeg sam vidio na terenu i u redovitoj vojnopravilačkoj ophodnji bio je naš hrvatski general. Dolaze i drugi visoki vojni dužnosnici u posjet svojim kontingentima ili samo zapovjedništvu, ali posjet obično ostane zabilježen samo u uredima MHQ i gradu Laayoune jer je jedino tamo ipak kakav-takav komfor. Zbog toga smo dodatno uživali u društvu naših visokih časnika i cijenimo što su htjeli posjetiti svako mjesto gdje hrvatski časnici obnašaju dužnost, a i sami su mogli vidjeti koliko je to nama bilo važno i koliko su to budno popratili i u MINURSO-u.

Izaslanstvo s našim promatračima

Ispred hotela na kojem se vijori i hrvatska zastava

Zrakoplovno-tehnička bojna Zrakoplovne baze "Zagreb"

Za siguran i uspješan let

"Mogu otvoreno reći da od početka rata, od 1992. kad smo dobili prvi MiG-21, pa do danas, tehnika nikad nije zakazala, učinila propust koji bi doveo do ugroze pilota", riječi su zapovjednika ZT bojne bojnika Strmečkog, koje najbolje objašnjavaju ot-kud tolike pohvale pilota svojim tehničarima...

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT —

Ugotovo svim člancima o postrojbama našeg Ratnog zrakoplovstva glavne uloge pripadaju pilotima. To naravno nije ni čudno, sigurni smo da su njihove izvedbe jedna od najinteresantnijih tema kojima se može baviti jedan vojni časopis. Piloti, međutim, NIKAD nisu propustili izraziti svoju zahvalnost i respekt onima koji se brinu da njihovi letovi proteknu sigurno i da uspješno obave svoje zadaće. Dakako, riječ je o zrakoplovnim tehničarima. Navedene pohvale čuli smo i nedavno, tijekom našeg posjeta zračnoj bazi "Zagreb" i 21. eskadrili borbenih aviona. Stoga nas je zanimalo kako funkcioniра cijeli "stroj" ljudi, strojeva i postupaka koja se krije iza svakog leta aviona ili helikoptera. U tu svrhu, dovoljno je bilo prošetati nekoliko stotina metara dalje od pilotskih prostorija, prema hangarima Zrakoplovno-tehničke bojne zagrebačke avio-baze...

■ *Svi smo mi u funkciji sigurnosti leta, pa i pilot. On je poslije leta dužan eventualne neispravnosti i primjedbe upisati u knjižicu zrakoplova. Taj upis za nas praktički predstavlja zapovijed, signal da krenemo u otklanjanje nedostatka*

U razgovoru sa zapovjednikom bojne, bojnikom Goranom Strmečkim, krenuli smo od samog početka. Osiguravanje tehničke potpore zrakoplovstvu je, naravno, išlo usporedno s uspostavljanjem samog HRZ-a. Ipak, ZT bojna u ovom obliku kakvom je mahom danas 1. rujna proslavila je svoju 13. obljetnicu. Kao i svi, prolazila je više preustroja, a posljednji opsežni dogodio se 2000., i tada je u potpunosti profunkcionirao rad organiziran u 1. i 2. stupnju održavanja. Naravno da ćemo te stupnjeve i objasniti: prvi se odnosi na osnovno održavanje na samom zrakoplovu i obavlja se u letačkoj postrojbi, obavlja se prijeletni, međuletni, poslijeljetni i tjedni pregledi. Drugi stupanj je viša razina, obavlja se 50, 100, 200-satni pregledi, zamjene motora, veće modifikacije, otklanjanja krupnijih nedostataka, servisni bilteni...

Prvi stupanj je više vezan uz same letove, dakle, ima više korektivnih akcija. Tu do izražaja dolazi interakcija pilot-tehničar. "Mora postojati jedno povjerenje. Svi smo mi u funkciji sigurnosti leta, pa i pilot. On je poslije leta dužan eventualne neispravnosti i primjedbe upisati u knjižicu zrakoplova. Taj upis za nas praktički predstavlja zapovijed, signal da krenemo u otklanjanje nedostatka".

■ Iako većina djelatnika potпадa pod naziv "tehničari", među njima, s obzirom na težinu posla, postoje ljudi raznih specijalnosti

Drugi stupanj je preventivno-korektivan. Primjerice, kad zrakoplov leti okvirno vrijeme (kod MiG-a 21 je to 50 sati letenja ili ukupno 6 mjeseci), mora ići na servisni pregled. Tijekom njega obavljaju se obvezni radovi, a kad uspješno završe avion dobiva "plovidbenost", tj. dozvolu za sljedećih 50 sati leta.

Iako većina djelatnika potпадa pod naziv "tehničari", među njima, s obzirom na težinu posla, postoje ljudi raznih specijalnosti. Opet ćemo o MiG-ovima, na njima se radi u područjima svih triju specijalnosti. Prva je zrakoplov i motor, druga radio i elektroinstrumenti (podijeljena na elektroinstrumente i finomehaniku, te radio i radarsku opremu), a treća je zrakoplovno naoružanje. Također, ZT bojna pokriva druge oblike potpore: izravnu potporu letenju, skladišta, brigu o gorivu te radionice koje se sve više razvijaju i profiliraju. Gledano prema ustroju, poslovi su podijeljeni u pet satnija: prva održava MiG-ove, druga helikoptere, treća transportne avione, četvrta pruža potporu letenju, a peta je logistička.

Nažalost, sigurno je da dosta djelatnika radi više poslova, odljevi iskusnih ljudi posljednjih su godina uzeli svoj danak. Ipak, obučni sustav djeluje, iako prilično komplikiran. Samo tijekom ove godine različite sustave obuke prošlo je 40 ljudi. Prema

bojniku Strmečkom, najispravnija obuka podrazumijeva bi "početni prolaz kroz prvi stupanj, od pomoćnika zrakoplovnog tehničara do razine za samostalno izvođenje pregleda". Uz to, tehničar bi usput učio i vještine potrebne za rad u drugom stupnju. To bi trajalo 4-5 godina, i uslijedio bi prijelaz u drugi stupanj.

Za zrakoplovne tehničare vrlo je zanimljiva jedna stavka iz nedavno objavljenog Dugoročnog plana razvoja OS-a, prema kojoj će ustrojem postojati kategorija zrakoplovno-tehničkog specijalista. "To bi bilo idealno za ljude koji su već u sustavu, imaju male činove i velika znanja. Zadržali bismo ih u sustavu, ne bi podlijegali sadašnjim standardima profesionalnog razvoja i poučavali bi mlade ljude, što nam je vrlo važno", prokomentirao je bojnik Strmečki.

Goruće pitanje u našim Oružanim snagama je tehnička opremljenost. Koliko je važna ZT bojni, pokazuje i njezino ime. "Nismo sasvim zadovoljni. Malo smo kratki s opremom, i dijelom se naslanjam na Zrakoplovno-tehnički zavod, a cilj nam je funkcionirati potpuno samostalno. Želimo biti potpuno spremni za dolazak novih helikoptera Mi171, te eventualnog novog tipa borbenog zrakoplova". Upravo to nam je bilo i najzanimljije. Hoće li ZT bojna biti spremna na nove helikoptere i buduću prekvalifikaciju na potpuno drukčiji tip borbenog zrakoplova? "Siguran sam da smo za to spremni već sada. Sve je uglavnom na ljudima. Tvrdim da unatoč odljevu još uvijek imamo vrlo kvalitetan kadar. Početno razdoblje bit će teško i jedan dio ljudi će morati podnijeti početni udar, no usudio bih se reći da smo mi ZT postrojba koja će za to prva biti sposobna". Štoviše, dio ljudi iz "početnog udara" će proći (glede Mi-171) i obuku u Rusiji.

Obilazak postrojenja ZT-bojne i "lagani" uvid u njihove poslove tek nas je okvirno mogao upoznati s tim kakvo znanje ti ljudi posjeduju i koliko posla imaju. No, za kraj mi nećemo previše komentirati, tek ćemo citirati bojnika Strmečkog: "Mogu otvoreno reći da od početka rata, od 1992. kad smo dobili prvi MiG-21, pa do danas, tehnika nikad nije zakazala, učinila propust koji bi doveo do ugroze pilota". Treba li što dodati? ■

Nakon 50 sati letenja MiG mora na servisni pregled

Post festum trećeg slaloma na Medvednici

Bez Hrvatske vojske ne bi bilo ni Snježne kraljice

Treću godinu zaredom pripadnici Oružanih snaga RH bili su nezaobilazni dio priprema i provedbe sljemenske FIS utrke Snježna kraljica. Premda je njihov rad na stazi i oko nje gotovo nevidljiv prosječnom gledatelju, ono što su ljudi u maskirnim odorama održivali na Medvednici danima prije početka utrke teško se može opisati u jednom dahu. Bez njih Snježne kraljice jednostavno ne bi bilo!

Neven MILADIN

■ ako s dvogodišnjim iskustvom u pripremi utrke organizatorima Snježne kraljice, koja se već tradicionalno održava početkom godine na Medvednici, kraj 2006. i po-

četak 2007. definitivno nije bio lagani. Nevjerojatno toplo vrijeme iznenadilo je sve, pa je i utrka posljednjih dana prošle godine bila itekako upitna. Naravno, nećemo pri-

čati o nadljudskim naporima u pripremi staze, čak ni o nemogućim uvjetima pripreme utrke, no, činjenica je da su između gotovo dvije tisuće ljudi koliko je bilo vezano uz organizaciju FIS slaloma održanog 4. siječnja

na gori iznad Zagreba, pripadnici Hrvatske vojske imali možda i najveću ulogu.

Zamalo otkazana utrka

Kao rijetko kad dosad skijaška sezona na toliko mesta dolazi u pitanje, a razlog je svugdje isti: nedostatak snijega i pretoplo vrijeme. Tako je bilo i s trećim izdanjem sljemenske utrke koju je gotovo odgodila kiša koja je padala samo dan prije starta. Zaledena staza, savršeno pripremljena za zimske uvjete, topila se pod kapljicama kiše, a napor ljudi koji su bili zaduženi da Crveni spust ipak izdrži do kraja drugog laufa bili su doslovce danočni. Srećom, ljudi, među kojima i pripadnici HV-a, znali su što i kako

činiti da staza pripremljena od umjetnog snijega ipak doživi svoje natjecateljsko, skijaško izdanje.

"Pripadnici svih postrojbi koji su radili na stazi dali su svoj maksimum da sve bude prema očekivanjima organizatora utrke. Naš posao se ne vidi jer ga obavljamo onda kad na stazi nema gotovo nikoga, no, ono što su dečki napravili pred ovogodišnju utrku, to je doista veličanstveno", kazao nam je pukovnik Nikola Županić,

zapovjednik vojnih snaga
koje su pomagale organi-
zaciji utrke.

Bojna za specijalna dje-lovanja iz Delnica, 350. vojno-obavještajna bojna, 40. brigada veze, sanitet Glavnog stožera, heli-kopterske postrojbe Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i Središte za obuku vojnika iz Požege postrojbe su koje su i ove godine sudjelovale u pri-premama jedine hrvatske slalomske utrke koja se

boduće za FIS. Pritom posebno treba napomenuti da sanitet ove godine nije imao posla poput proteklih godina, ponajviše zbog toga jer je toplo vrijeme odledilo prilazne putove navijačima pa nije bilo proklizavanja i padova kakvima smo do sad svjedočili.

Nakon kraljice čekamo i kralja

Kad je riječ o utrci napomenimo da ove godine iz posve znanih razloga Janice Kostelić nije bilo u ulozi natičateljice. Hrvatska snježna

kraljica uzela je podulji godišnji odmor, no, ipak se s bratom Ivicom spustila kao predvozačica i zaslužila ovacije 15-ak tisuća navijača smještenih uz stazu. No, bez obzira na Janičin izostanak, ali i izostanak Nike Fleiss koja se još

*BSD, 350. vob, 40. br veze, sanitet
GS-a, helikopterske postrojbe
HRZ-a i SzOP Požega,
postrojbe su koje su
i ove godine sudjelovale
u pripremama jedine
hrvatske slalomske utrke
koja se budiće za FIS*

la Ana, a treća Slova-
kinja Veronika Zuzu-
lova kojoj je to također
bilo prvo postolje u
karijeri.

Što reći na kraju? Sa zadovoljstvom možemo ustvrditi da će iduće godine na skijaškim stazama iznad Zagreba biti održan dvostruki program. Prvo će na

oporavlja od ozljede, domaći navijački puk dobio je novu heroinu - Anu Jelušić. Mlada, 20-godišnja Riječanka odvozila je utrku karijere i stigla do drugog mjesta na Snježnoj kraljici. Vjerovali ili ne, tako nešto nije uspjelo ni Janici.

Dakle, statistike radi, spomenimo da je drugu godinu zaredom pobjednica bila austrijska skijašica Marlies Schild, očito neprijeporna slalomašica ove sezone s obzirom na to da je dosad pobjedila u pet od šest održanih utrka, druga je bi-

rasporedju biti Snježna kraljica, a onda će se nedugo potom birati i snježni kralj. Naime, od iduće skijaške sezone na Crvenom spustu gostovat će i muška skijaška slalomska elita. Istina, bit će to i dupli posao za pukovnika Županića i njegovu ekipu, ali ne samo da ne sumnjamo da će ga pravodobno i dobro obaviti, nego smo sigurni da će i njima biti gušt sudjelovati u spektaklu koji među ostalima i preko Europsporta uživo gleda nekoliko desetaka miliuna ljudi. ■

Među 15 000 navijača smještenih duž Crvenog spusta, u svečanoj loži ispred ciljne ravnine svoje mjesto našli su i brojni uglednici. Naravno, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić neizostavni je gost (ili je pravilnije ustvrditi - domaćin) Snježne kraljice, a osim njega spomenimo i potpredsjednika Vlade i izaslanika premijera Damira Polančeca, konzultanta Predsjednika Republike za sport Željka Mataju, ministra obrane Berislava Rončevića, predsjednika Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatka Matešu, te njegovog kolegu, predsjednika Slovenskog olimpijskog odbora Janeza Kocijančića.

Oklopno vozilo BTR-4

UKRAJINSKA tvrtka Morozov iz grada Harkova predstavila je novo oklopno vozilo BTR-4 pogonske konfiguracije 8x8. Vozilo je razvijeno kao privatni projekt i sad se nudi na domaćem i međunarodnom tržištu oklopnih vozila.

BTR-4 ima klasičnu konfiguraciju: vozač i zapovjednik su u prednjem dijelu vozila, motor je u sredini, a dio za vojnike je u stražnjem dijelu vozila. Ukranci vojnici vozilo napuštaju kroz vrata na stražnjem dijelu ili kroz poklopce na krovu vozila. Vozač i zapovjednik imaju klasična vrata na bokovima.

Vozilo je konstruirano tako da može djelovati u raznim uvjetima, na temperaturi od -40 od +55 stupnjeva Celzija. Po dobrom putu postiže najveću brzinu od 110 km/h, a preko vodenih zapreka prelazi plivanjem, brzinom od 10 km/h.

Pogoni ga dizelski motor ukrajinske proizvodnje 3TD snage 367 kW

Morozov

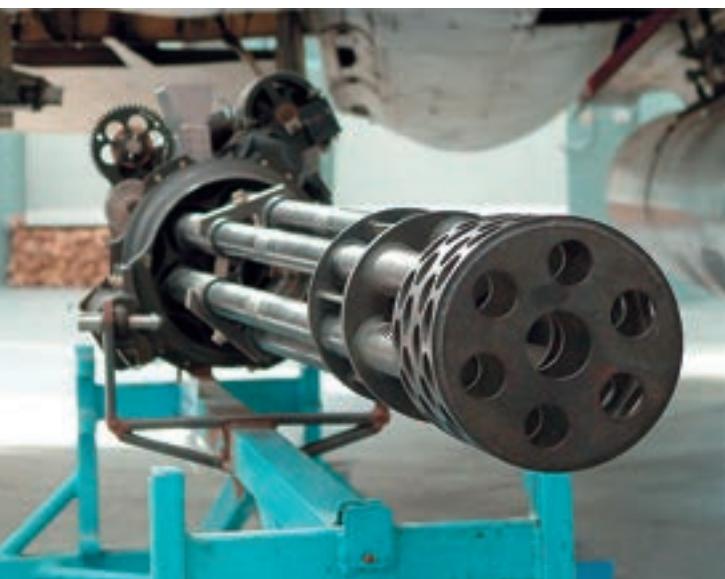
(500 KS). No, ako kupac želi, moguće ga je isporučiti i s motorom njemačke tvrtke Deutz iste snage. Izborom njemačkog motora dobije se nešto moderniji motor boljih ekoloških karakteristika.

BTR-4 je izvrsna osnova za izradu raznih inačica: oklopog transportera, vozila za paljbenu potporu, zapovjednog vozila, ambulantnog vo-

zila, PZO vozila, izvidničkog vozila, vozila za izvlačenje itd. Masa BTR-4 je 17 tona u osnovnoj konfiguraciji, ali vozilo ima dosta potencijala za rast jer je najveća konstrukcijski predviđena masa čak 27 tona. Ta se razlika može uporabiti za borbene ili druge sustave koje vozilo nosi ili za povećanje oklopne zaštite.

M. PETROVIĆ

Super Hornets dobivaju nove topove

GENERAL Dynamics Armament and Technical Products nedavno je sklopila ugovor s američkim ministarstvom obrane, na temelju kojeg će isporučiti prvu inicijalnu koštinu od 34 avionska topa M61A2

Vulcan 20 mm AGS (Automatic Gun Systems), kojima će se opremiti mornarički borbeni avioni F/A-18E/F Super Hornet. Vrijednost tog prvog inicijalnog ugovora procjenjuje se na 9,4 milijuna američkih dolara, a isporuka i integriranje topova na avione treba biti završeno do listopada 2008.

Top M61A2 Vulcan mehanički je isti po-put svoje prethodne inačice M61A1 (koja

čini okosnicu topničkog naoružanja američkog ratnog zrakoplovstva i ratne mornarice proteklih pedesetak godina), u odnosu na koju se ponajviše razlikuje svojom manjom težinom (ukupna težina sada iznosi

91,6 kg), a postigla se smanjenjem težine topničkih cijevi. Ostale značajke topa M61A2 su ostale iste, što znači da je to i dalje 20 mm šestocijevni Gatling top s hidrauličkim sustavom pokretanja, zračnim sustavom hlađenja, električnim sustavom okidanja, te istom velikom brzinom paljbe 6000 zrna u minuti (inače novim poboljšanjima na M61A2 omogućena je promjena brzine paljbe 4000 do 6000 zrna u minuti). Ta "lakša" inačica temeljno je razvijana radi ugradnje na borbeni avion F/A-22A Raptor. Streljivo koje rabi M61A2 Vulcan je također isto, odnosno riječ je o granatama PGU-28/B (koje imaju SAPHEI svojstvo - *semi armor-piercing high-explosive incendiary*) koje su od 1988. standard u arsenalu ratnog zrakoplovstva i ratne mornarice. Brzina zrna granata PGU-28/B iznosi 1050 m/s, a težina granate je 100 g.

I. SKENDEROVIC

Novi radar za njemačku vojsku

EUROPSKA tvrtka EADS sklopila je s njemačkim sa-veznim uredom za obrambenu tehnologiju i nabavu BWB ugovor o isporuci nadzornog zemaljskog radara BUR (Bodenuberwachungsradar) namijenjenog mo-trenju i otkrivanju ciljeva na površini i u zračnom prostoru neposredno iznad tla. U tvrtki navode kako je radar BUR osmišljen posebno za prepoznavanje asimetričnih prijetnji. Prva dva sustava bi njemačkoj vojsci trebala biti predana 2009. Dostava svih 78 sustava BUR trebala bi se dovršiti 2009.

Radar BUR trebao bi ostati u operativnoj uporabi idućih 25 godina.

Zasniva se na najmoder-nijoj tehnologiji antene s

aktivnim elektroničkim skeniranjem (AESA) koja otvara posve nove mogućnosti za otkrivanje i nadzor. Zahvaljujući elektroničkom skeniranju u realnom vremenu radar može obavljati nekoliko izvidničkih zadaća istodobno i znatno je učinkovitiji nego radari s mehaničkim skeniranjem. Odnosno, u stvarnosti jedan radar BUR može zamjeniti tri klasična radara s mehaničkim skeniranjem.

BUR je namijenjen mobilnoj uporabi i zato će biti postavljen na oklopno vozilo Dingo 2. Na vozilo se instalira na teleskopski jarbol i omogućava rad bez potrebe da posada napušta si-gurnost vozila.

M. PETROVIĆ

EADS

JLENS

POČETKOM siječnja tvrtka Raytheon Company uspješno je završila pregovore s dužnosnicima američke vojske oko pokretanja razvoja novog koncepta protuzračne obrane od krstarećih projektila. Taj koncept je nazvan JLENS (Joint Land Attack Cruise Missile Defense Elevated

približiti američkoj obali. Kako se takva vrsta prijetnje procjenjuje kao dugoročna, iniciran je razvoj novog obrambenog sustava.

JLENS sustav se sastoje od četiri glavne komponente, a to su aero-stat, radarski sustavi, "sidrišni sus-tav" te zemaljska upravljačka posta-

Netted Sensor System). Na razvoj novog koncepta utje-cale su procje-ne kako sve vi-še raste ugroza američkih ur-banih sredina od terorističkih napada s krs-tarećim projek-tilima, koji mo-gu biti lansira-ni s različitih tipova plovila koja se mogu

ja. Kao noseća senzorska platforma aerostat se smatra iznimno prikla-den, posebice u smislu mogućnosti svog dugotrajnog boravka u zraku te zbog svojih neusporedivo nižih operativnih troškova. JLENS sa svo-jim senzorskim paketom opreme moći će pokrivati veliko područje, odnosno sa svojim *look down* sen-zorima bit će zadužen za otkrivanje, praćenje, indentificiranje niskolete-ćih krstarećih projektila. Također, pomagat će u njihovom obaranju budući da će sa svojim data link i komunikacijskim sustavima biti integriran u sustav nacionalne pro-tuzračne obrane i na taj način biti povezan sa sustavima poput Patrio-ta, Aegis/Standard Missilea i SLAMRAAM-a. Prva operativna testiranja trebala bi započeti tije-kom 2010., dok bi tijekom 2012. tre-bao biti završen program razvoja te započeti isporuka prvih sustava.

I. SKENDEROVIC

Obuka za bolničare

U AMERIČKOJ vojnoj bazi Fort Drum otvoreno je prvo regionalno obučno središte za bolničare. Namjena središta je osposobiti, na naprednim tečajevima, medicinsko osoblje za što kvalitetnije obavljanje posla na bojištu i pružanje pomoći stradalim vojnicima. Središte osim standardnih učionica i kabineta ima i posebno uređenih 14 jutara vanjskih terena kako bi se polaznicima izobrazbe pružili što realniji uvjeti učenja.

U središtu će se posebna pozornost posvećivati tzv. naučenim lekcijama, osobito s bojišta jer to polaznici najčešće ne uče na temeljnom tečaju za bolničare. Temeljna je ideja središta da bolničare prije nego što se upute na bojište upozna s

najtežim i najizazovnijim situacijama koje su što je moguće bliže stvarnosti.

Središte ima četiri standardne učionice i četiri kabineta u kojima se računalno simuliraju teški te-

renski uvjeti. Tako je u jednom kabinetu pod prekriven pijeskom i kamjenjem a na zidove se projiciraju slike terena iz Afganistana.

Vježba se na naprednim računalno nadziranim lutkama koje mogu simulirati razne ozljede. Na njima polaznici vježbaju komplikirane zahvate važne za spašavanje života

kao što su intubacija, traheotomija, ali i porod, uvodenje katetera, postavljanje udlaga, obrada rana na prsištu i slično. Lutke mogu disati, krvariti, treptati očima pa čak i govoriti kako bi bolničaru dale povrtni odgovor važan za pravilno zbrinjavanje ozlijedenog.

M. PETROVIĆ

Saudijска Arabija razmatra nabavu razarača Type 45

VELIKA Britanija održala je preliminarne razgovore sa Saudijskom Arabijom o mogućoj prodaji protuzračnih razarača Type 45. Čelnici te naftom bogate države Bliskog istoka poslednjih su mjeseci proveli u razgovorima s potencijalnim isporučiteljima manjih borbenih brodova namijenjenih protuzrakoplovnoj borbi te su pritom Britanci pokazali najveću spremnost pri ispunjavanju mogućih taktičko-tehničkih zahtjeva.

Iako su Britanci izjavili kako neće uskoro predati službenu ponudu, industrijski te vladini izvori potvrdili su vijest o mogućnosti izvoza visokosfisticiranih razarača, pune istnine 7200 tona, o kojoj se raspravljalo na sastanku s čelnicima Saudijske Arapije. Trenutačno, razgovori će ipak ostati na niskoj razini. Neimenovani izvori navode kako je Velika Britanija fokusirana na okončanje pregovora sa Saudijskom Arapijom te potpisivanje ugovora vrijednog više od 11 milijardi ame-

ričkih dolara za prodaju 72 Eurofighter Typhoona te su preostali mogući pregovori stavljeni u fazu mirovanja. Ni britansko ministarstvo obrane ni tvrtka BAE Systems, koja je ugovorila gradnju šest razarača Type 45 za britansku ratnu mornaricu, nisu komentirali izjave.

Saudijска Arabija je razmatrala čitav niz mogućih projekata, kako bi uskladila stalno rastuće zahtjeve te pojačala svoje mornaričke protuzračne kapacitete. U njuži izbor ušli su ratni brod za priobalnu borbu -LCS (Littoral Combat Ship) tvrtke General Dynamics s Aegis borbenim sustavom, koji je u izgradnji za američ-

ku mornaricu te francuska fregata Fastwind koju je projektirala tvrtka DCN.

Britanski prijedlog je ciljao na ponudu mnogo većeg, a time i kompleksnijeg ratnog broda koji bi ispunio određeni dio zahtjeva čime bi saudijска mornarica dobila brod tzv. *high-low* kombinacijom borbenih moguć-

nosti s temeljnim naoružanjem koje će činiti sustav PAAMS (Principal Anti-Air Missile System) i novim višenamjenskim radarem.

Isporuka i ulazak prvog razarača Type 45 u operativnu službu britanske ratne mornarice predviđena je za 2009., kojeg kao i preostalih pet, gradi tvrtka BAE Systems, a opcija za narudžbu dodatna dva razarača svakim je danom sve manja. Saudijska Arapija dosad je tradicionalno izabirala francuske ratne brodove u sastav ratne mornarice posljednjih godina te je nedavno primila u službu tri fregate klase La Fayette.

M. PTIĆ GRŽELJ

Grčka odbila dostavu prve podmornice tipa 214

GRČKO ministarstvo obrane te grčka ratna mornarica odbili su primiti prvu podmornicu tipa 214 u klasi Katsonis koja se u skladu s ugovorom gradi u njemačkom brodogradilištu Howaldtswerk Deutsche Werft (HDW) navodeći pritom čitav niz nedostataka. Izvori bliski grčkoj ratnoj mornarici naznačili su kako su stručnjaci grčke mornarice prilikom pregleda identificirali sljedeće probleme:

- nakon niza ispitivanja podmornica je pri površinskoj plovidbi vrlo nestabilna,
- zračno-neovisan propulzijski (tzv. AIP) sustav daje manju izlaznu snagu nego što je ugovorom specificirano te se nakon nekoliko sati plovidbe sustav mora potpuno ugasiti zbog više radne temperature nego normalne,
- povećane kavitacije propeleera,
- vibriranja napadnog periskopa pri brzinama većim od 3 čvora,
- prodor morske vode u sustav hidraulike,
- problemi s pravilnom funkcijom bočnim perajama.

U grčkoj mornarici su izjavili kako će dostavu podmornice uvjetno prihvatići, kada minimum problema

bude otklonjen a odnose se prvenstveno na problem površinskog stabiliteta podmornice. Trenutačno se kasni s isporukom prve podmornice više od 18 mjeseci dok je porinuće druge podmornice u klasi, koja se gradi u grčkom brodogradilištu Hellenic Shipyards, a čija je gradnja započela 2001., bio predviđen za kraj 2006.

Ugovorena je gradnja četiri podmornica klase Katsonis te će se samo prva graditi u Njemačkoj, dok će se sljedeće tri podmornice graditi u grčkom brodogradilištu Hellenic Shipyards. U odnosu na podmornice tipa 212, podmornice tipa 214 imat će veću dubinu ronjenja (do 400 metara) zbog poboljšanja u ma-

terijalu čvrstoga trupa. Zračno-neovisan propulzijski sustav je povećan za još dva Siemens PEM goriva članka tako da ih ukupno ima 11. Tako će ukupna snaga dobivena anaerobnim pogonom iznositi 120 kW po modulu što će omogućiti podmornicama podvodnu autonomiju od dva tjedna. Forma podmornice je dodatno hidrodinamički optimizirana u odnosu na tip 212. Površinski volumen iznosit će 1700 m³, duljina 65 metara, a promjer čvrstog trupa 6,3 m. Najveća podvodna brzina iznosiće 20 čvorova, dok će im daljina plovidbe biti 12 000 nm. Ukupna podvodna autonomija je tri tjedna (s aku-baterijama), a imat će 30 članova posade.

M. PTIĆ GRŽELJ

USAF poboljšava bombardere B-2

POČETKOM siječnja dužnosnici američkog ratnog zrakoplovstva izjavili su kako će u sljedećem višegodišnjem razdoblju nastaviti s nizom poboljšanja na bombarderu B-2 Spirit. Cilj tih poboljšanja su, s jedne strane, poboljšanja strukture samog aviona i unutarnje avionike te, s druge strane, poboljšanje njegove

uboјitosti. Određena poboljšanja bit će obavljena u razmjerno kratkom roku, dok će se druga realizirati u razdoblju od deset godina.

Tako se prije svega kane uvažiti zahtjevi zrakoplovno-tehničke struke oko pojednostavljenja održavanja aviona, lakšeg pristupa pojedinim sustavima te bržem otklanjanju

neispravnosti. Također će biti ugrađen novi data link sustav (Link 16), odnosno bit će ugrađene nove inačice postojećih radarskih sustava. Uz to, bit će zanovljen i paket komunikacijske opreme. Što se tiče nosivosti ubojnog tereta, u unutrašnjosti aviona ugrađivat će se novi nosači čime će se znatno povećati broj bombi koje može ponijeti Spirit. Tako će umjesto 16 bombi od 227 kg, koliko se dosad moglo okićiti na unutarnje nosače, u unutarnjem prostoru moći sada smjestiti 80 bombi, što je blizu 500-postotno povećanje nosivosti.

I. SKENDEROVIC

Urbano ratovanje je najzah-tjevni postmoderno ratova-nje. Ulice su zakrčene min-skim barikadama i različitim iznenađenjima te sasvim ne-sigurne za vojnu silu. Vojna tehnologija traži novu filozofi-ju gradske borbe koja pruža ulazak vojnika u urbane prostore na drukčiji način, doslovno kroz zidove i koja pritom brzo dolazi do ljudi i oružja koje je tamo

Pripremio Dinko MIKULIĆ

Izraelska iskustva filozofije urbane borbe “kretanje kroz zidove”

Osim brzog probroja zidova, razvijaju se nove metode koje dopuštaju vojnicima gledati i pucati kroz zidove. Ručni senzorski uređaj za gledanje kroz zidove Xaver 800 daje radarsku sliku, koji na sličan način kao i medicinski ultrazvuk, proizvodi trodimenzionalnu sliku živih bića u prostorima iza čvrstih objekata. Na sličan način, neke metode se već primjenjuju u humanitarnom razminiranju pri otkrivanju ukopanih mina. Usvajanjem takve trodimenzionalne vještine učinak vojnika tako postaje veći.

Vrlo poučan je članak Kretanje kroz zidove (*Walking through walls*) autora Eyal Weizmana koji iznosi detalje nove filozofije urbane borbe, razmišljanja i djelovanja izraelskog zapovjednika brigadnog generala Aviva Kohkavija (operacija Obrambeni štit iz 2002. godine). Te urbane operacije su izvedene unutar stvarne i zamišljene arhitekture, reorga-

nizacijom i subverzijom prostora. Ono što pokazuje odnos između sukoba i prostora su urbane ratne takteke koje redefiniraju odnos prema fizičkom/arhitektonskom elementu zida. Zidovi, u kontekstu izraelsko-palestinskog sukoba, su izgubili dio svoje tradicionalne konceptualne jednostavnosti i materijalne fiksnosti, te se tako može shvatiti, pri različitim mjerama i prilikama, kao fleksibilni propusni elementi, kroz koje snage doslovno prolaze; i kao transparentno sredstvo, kroz koje vojnici sada mogu vidjeti i pucati. Promjenjiva priroda zidova zbog toga preobličava izgrađeno područje u fleksibilnu 'vatrenu zonu', trenutačno, nesigurnu i kojoj se ne vidi kraja.

Izraelska tvrtka Camero iz Herziya, razvila je radarski uređaj Xaver 800 za gledanje kroz zidove. Radarski uređaj se temelji na UWB (Ultra-Wideband), vrlo širokom frekventnom području, koja može

proizvesti trodimenzionalne slike s udaljenosti do 20 metara. Slike, koje sliče onima proizvedenim medicinskim ultrazvukom, relativno su visoke razlučivosti (rezolucije). Iako su slike pomalo mutne ("mrljaste"), sustav omogućava korisniku pratiti što se događa iza zida u realnom vremenu.

U uvjetima spašavanja i izvlačenja, kada treba pronaći žrtve katastrofe iz srušenih zgrada, ili iz požara, vrijeme je dragocjeno. Stoga je uporaba radarskog uređaja u takvim urbanim uvjetima od posebnog značenja. Sve je počelo kad je Amir Beeri, nekadašnji zaposlenik u obrambenom sustavu razvio način slanja UWB radiovalova. To je bila nova tehnologija u to vrijeme i nužna jer obični radiovalovi ne osiguravaju dovoljno visoku razlučivost. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

ISAF - izgraditi mir i povjerenje

Fiona Stapley/ISAF/NATO

Najveći pomak u djelovanju NATO-a od vremena blokovskih suočavanja, a zbog promijenjene geopolitičke situacije, bila je izražena potreba za sudjelovanjem u operacijama kojima je cilj izgradnja i dugoročno održavanje stabilnog globalnog okruženja, neovisno o prostoru odgovornosti Saveza. Kako je novo vrijeme donijelo

asimetrične ugroze, Savez se u transformaciji svoje strukture, ali i u uskoj suradnji sa zemljama partnerima, prilagođavao načinu djelovanja koji ga danas, na globalnoj razini čini jedinom relevantnom snagom za operacije održavanja mira. Savez je svoje djelovanje širio, i nakon operacija u Bosni i Hercegovini i na Kosovu, svoj fokus proširio je i

Misija u Afganistanu, prva izvan euro-atlantskog područja, u mnogo područja ispit je za NATO savez. No, operacija je pokazala kako se Savez prilagođava suvremenim asimetričnim izazovima, stvarajući mogućnost sudjelovanja u NATO-vodenim operacijama i zemljama nečlanicama. ISAF je doživljavao mijene, koje su vodile prema učinkovitosti u provedbi ključnih zadaća: osiguranja mira i dugoročne stabilnosti na području Afganistana

Pripremio Dražen JONJIĆ

na područje središnje Azije, na Afganistan, primjenjujući u praksi nove koncepte, tražeći preko zahtevne operacije kakav je ISAF verifikaciju djelovanja snaga saveznica u, ponajprije, novom okruženju, suочene s počesto netradicionalnim zadaćama. To je zahtjevalo prilagodbe, ponekad i iznuđene. No, Savez se transformirao i učio. Mada je Afganistan veliki izazov, NATO je pokazao i dokazao da je spreman sučiti se sa zadaćama koje su nastale u vremenima kada međunarodni terorizam postaje glavna prijetnja svjetskom miru.

Međunarodne sigurnosne snage za potporu - ISAF (International Security Assistance Force) u Afganistanu su angažirane u mandatu nametanja mira što je predviđeno glavom 7. Povelje Ujedinjenih naroda. Iako je prividno riječ o istom modelu mandata kao i u Bosni i Hercegovini za vrijeme mandata SFOR-a, treba reći kako je on sadržajno poprilično različit. I u BiH, ali i na Kosovu snage NATO-a su imale poglavito ulogu održavanja sigurnosti. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Predatori ponovno napadaju

Tvrtka General Atomics-Aeronautical Systems Inc na osnovi svoje bespilotne letjelice Predator razvila je cijeli niz izvidničkih i borbenih bespilotnih letjelica namijenjenih djelovanju nad kopnjom i morem

— Pripremio Siniša RADAČKOVIĆ —

Predator tvrtke General Atomics-Aeronautical Systems Inc (GA-ASI) postao je prva bespilotna letjelica koji je ušao u masovnu operativnu uporabu u američkom ratnom zrakoplovstvu, ali i prva operativna naoružana bespilotna letjelica koja je s tim oružjem djelovala u nekoj borbenoj zadaći. Uz to on je i prva letjelica koja je obavila borbenu zadaću a da je pritom kontrolirana s druge strane Zemlje. Predatori se rabe u borbama u Afganistanu i na Bliskom istoku, a njihov je najveći značaj što američkom vojnom vrhu pružaju neprocjenjivo važne podatke o mogućnostima uporabe borbenih bespilotnih letjelica.

Uz to Predator je tek prvi član brzorastuće obitelji. Nakon MQ-1 Predatora, koji je od svog predstav-

ljanja već prošao nekoliko poboljšanja, došao je Predator B pokretan turboelisnim motorom. Američko ratno zrakoplovstvo označilo ga je kao MQ-9A Reaper, a njegovu moraričku inačicu kao Mariner. Za MQ-9A zainteresirana je i Velika Britanija.

Trenutačni vrhunac GA-ASI predstavlja višenamjenski Sky Warrior namijenjen američkoj kopnenoj vojsci. Iako je nastao na osnovi Predatora američkog zrakoplovstva Sky Warrior je bitno izmijenjen te je zbog toga dobio privremenu oznaku MQ-12A.

Razvoj Predatora američkog ratnog zrakoplovstva bio je ubrzan kako bi se što prije uključili u borbene operacije. Američko zrakoplovstvo ocijenilo ga je kao vitalno oružje

koje spašava (američke) živote. Primjerice, 11. rujna 2005. jedan je Predator lansirao Hellfire vođeni projektil u vozilo natpano oružjem koje se kretalo iračkim gradom Mosulom. Projektil je izazvao eksploziju koja je doslovno zbrisala susjednu zgradu jer je vozilo bila najveća autobomba do tada izrađena u Iraku, dovoljna da raznesi cijeli jedan konvoj.

Od srpnja 2005. do lipnja 2006. Predatori američkog zrakoplovstva sudjelovali su u 242 različita napada pritom uporabivši 59 Hellfirea, promotriši 18 490 objekata, eksploravši četiri konvoja. Ukupno više od 2073 leta i 33 833 sati u zraku. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj mlažnih aviona 1937.-1950.

Lockheed F-94 (Starfire)

Svi avioni iz programa F-94 bili su samo "zakrpe na rupi" u zračnoj obrani Sjedinjenih Američkih Država. Unatoč tome donijeli su neke važne novine, kao što je uporaba motora s naknadnim izgaranjem

— Domagoj MIČIĆ —

Tijekom 1947. Sovjetski je Savez prvi put pokazao svoj strateški bombarder Tupoljev Tu-4, koji je u stvari bio potpuna kopija američkog bombardera Boeing B-29 Superfortress. Kopija je napravljena na osnovi nekoliko Superfortessa koji su prisilno sletjeli u Sovjetski Savez nakon bombardiranja Japana tijekom II. svjetskog rata. Kako se očekivalo da će i Sovjetski Savez ubrzano dobiti nuklearno oružje, pojava sovjetskog "Superfortresskog" značila je da i komunistički blok ima mogućnost nuklearnog napada na Sjedinjene Američke Države.

Neposredno nakon okončanja II. svjetskog rata američko ratno zrakoplovstvo baš i nije pokazivalo veliko zanimanje za lovce koji će moći djelovati noću i u svim vremenskim uvjetima. Na cijeni su bili mali i okretni lovci namijenjeni djelovanju iznad Europe, a nakon svevernokorejske invazije na Južnu na-

tom bojištu. Curtissov XP-87 Blackhawk, koji je naručen u prosincu 1945., ubrzo je zapao u razvojne probleme te je njegova kupnja otuzakana u listopadu 1948. Znatno veće nade polagane su u Northropov P-89 Scorpion (vidi Hrvatski vojnik broj 100), ali i on je upao u razvojne teškoće te nije bilo vjerojatno da će prvi primjerici ući u operativnu uporabu prije 1952. Kako bi se barem malo zakrpala "rupa" na nebu iznad Kanade i Sjedinjenih Američkih Država u službi je zadržan Northropov ratni lovac P-61 Black Widow. U očekivanju Scorpiona tvrtka North American je na brzinu razvila svoj F-82 Twin Mustang.

Neuspjeh u razvoju Curtissovog Blackhawka i stalne odgode s razvojem Northropovog Scorpiona natjerale su američko ratno zrakoplovstvo da razmotri alternative. Kako je bilo jasno da lovci s klipnim motori-

ma neće moći učinkovito štititi nebo jedino je rješenje bilo pronaći mlažni avion koji će se u kratko vrijeme prepraviti u noćni lovac. U ožujku 1948. zrakoplovstvo se obratilo Lockheedu s prijedlogom da se školski mlažni avion TF-80C opremi sustavom za kontrolu paljbe Hughes E-1. Sustav E-1 sastojao se od AN/APG-33 radara koji je djelovao zajedno sa cilnjikom Sperry A-1C, koji je razvijen za radar AN/APG-3 namijenjen repnoj topničkoj tureli Convairovog B-36. Zrakoplovstvu se žurilo te je od Lockheed-a tražilo da prvi serijski avion dovrši prije kraja 1949. Da bi sve bilo po zakonu 8. listopada 1948. izdan je opći operacijski zahtjev (General Operational Requirement - GOR) kojim se tražio razvoj lovca za sve vremenske uvjete na mlažni pogon. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Jean Bart - uzdanica Louisa XIV.

Vjerojatno najveće ime u dugoj povijesti francuskog pomorstva je upravo Jean Bart, u čije je vrijeme Francuska predstavljala veliku prijetnju na morima dominantnima Engleskoj, Nizozemskoj i Španjolskoj...

Jurica MILETIĆ

Sredinom XVII. stoljeća grad Dunkerque bio je u okruženju: na moru pred njim bili su brodovi engleske mornarice Olivera Cromwella, a s kopna su ga opsjedali i vojnici Cromwella i francuskog Louisa XIV. „kralja sunca“ koji se borio za još veću slavu i promicanje katolicizma. Grad je pao u ruke Engleza, a stanovnici su se znali gorko šaliti kako su istog dana bili pod vlašću Engleza, Francuza i Španjolaca.

Rođen godine 1650. ili 1651. u obitelji siromašnih flamanskih pomoraca upravo u Dunkerqueu, Jean Bart se već kao dvanaestogodišnjak našao na moru. Sva je prilika da je živo pamtio tu opsadu šest godina ranije, i kako su mu Englezi rodni grad razrušili i zaposjeli. U to je vrijeme Dunkerque bio dio Španjolske Nizozemske - grad u kojem se govorilo flamanski. Nekako se činilo prirodnim da se kasnije kao mladić pridružio nizozemskoj mornarici u borbi protiv Engleza. Pomno je slijedio primjere sjajnog nizozemskog admirala De Ruytera i od njega učio

Spomenik
Jeanu Bartu
u Dunker-
queu

pomorske vještine i kako uspješno taktizirati u pomorskim sukobima. Kad je Francuska godine 1672. navijestila rat Holandiji, vratio se kući i kao gusar pridružio tamošnjoj pomorskoj bazi. Naime, kad je Cromwell umro, a Charles II. bio pozvan da se trijumfalno vrati, Dunkerque je prodan Louisu XIV., a njegov ministar mornarice Colbert je u njemu uredio brodogradilište s arsenalom, radionicu za proizvodnju užadi,

vojarnu, vojnu bolnicu i kanal za vezu s lukom i tako ga pretvorio u bazu za novostvorenou francusku sjevernu flotu. U strateškom smislu, grad je imao izvanredan položaj: iz njega su francuski gusari mogli napadati brodove koji su Španjolcima dovozili ljude, oružje i opremu, aisto tako i engleske i nizozemske brodove.

U to doba brodski kapetani i njihove posade zarađivali bi osvajanjem „nagrada“. Na otvorenom bi moru napadali neprijateljske brodove, i kad bi ih uspjeli dotegliti u Dunkerque, bili bi novčano nagrađeni. Mnogi ih zato ni ne nazivaju pravim gusarima, jer su iza njih stajali vladari (poput Elizabete I. koja je štitila Francisa Drakea) koji su ih ovlastili da napadaju neprijateljske brodove. Jean Bart bio je brzo promaknut, a već godine 1674. dobio je brod Le roi David (Kralj David). Colbert je mogao samo bilježiti kako se Bart u luku sve češće vraća tegleći nizozemske trgovачke brodove natovarene kakaovcem, drvom, kožama, ugljenom i vinom. Nije prošlo mnogo vremena i Bart se oženio kćeri mjesnog gostioničara, dobio sina i potkraj sukoba s Nizozemicima bio već najslavniji kapetan grada koji je osvojio čak osamdeset i jednu „nagradu“ i iskazao se u bici kod Texela.

U vrijeme kratkotrajnog mira, Bart kao da se i sam smirio. Umjesto da presreće trgovачke brodove natovarene bogatim pljenom, obasut kraljevom naklonošću povezao se s vojnim inženjerom Vaubanom i još uvijek vidljivim zidinama koje su

Prikaz bitke kod Texela

Dunkerque se iznimno ponosi svojom pomorskom prošlošću, u kojoj je Jean Bart iznimno važan lik. Napokon, on je Louisu XIV. znatno pripomogao da pobijedi mnoge svoje protivnike, i bez njega taj sjeverni dio francuske obale zvan Nord-Pas de Calais, teško bi postao dijelom Francuske. Na nizozemskom se zove Duinkerke, što doslovce znači crkva u dinama; zapadni ga Flamanci nazivaju Duynkercke, a Nijemci Düinkirchen. Lokalni izgovor francuskog druge Francuze dovodi u zabunu, a legenda govori kako je grad utvrdio zloglasni normanski voda Allowyn kojeg je na kršćanstvo preveo dobiti sveti Éloi. A upravo u gotičkoj crkvi s prepoznatljivim zvonikom iz XV. stoljeća, posvećenoj tom svecu, leže zemni ostaci Jeana Barta. Njegov duh i duhovi njegovih mornara tu su još uvijek prisutni. Na glavnom je trgu njegov spomenik, a na njega podsjećaju i mnogi natpis u glavnom u gastronomsko-turističkoj ponudi.

U I. svjetskom ratu grad je pretrpio teška bombardiranja, a u II. svjetskom ratu bio je mjesto iz kojeg je izvedena jedna od najvećih vojnih evakuacija u povijesti. U nastavku rata, pretrpio je još dva teška bombardiranja: ponajprije njemačko, a onda savezničko. Čak 70 posto gradskog područja bilo je srušeno sa zemljom, ali Bartov je kip ostao netaknut: Nijemci ga nisu htjeli uništiti jer je njegova sablja bila uperena prema Velikoj Britaniji i služila kao osebujni putokaz pilotima Luftwaffe - njemačkog ratnog zrakoplovstva.

Simbol Dunkerquea - Bartov trg sa spomenikom u sredini

Louisu XIV. trebale poslužiti u predstojećim sukobima, te opasao grad.

Potkraj XVII. stoljeća, Europa je Francusku doživljavala kao veliku prijetnju, a Louis XIV. morao se suočiti s anglo-nizozemskim savezom kao protivnikom. Dogodilo se da je Jean Bart svojim brodom pratio dvadesetak francuskih trgovalačkih brodova koji su plovili kanalom koji Englezi nazivaju Engleskim, a Francuzi La Manche. Napala ih je znatno snažnija združena anglo-nizozemska flota, pa su se Bart, njegov poručnik Claude de Forbin i još dvadesetak ljudi našli u zarobljeništvu u Plymouthu. Ne samo da su uspjeli pobjeći, već su ukrali i brod i samo dva dana kasnije bili ponovno u Dunkerqueu.

Godine 1694. Jean Bart zarbio je poveći broj brodova natovarenih žitom koje se iz Baltika prevozilo u Holandiju i tako spasio Pariz od izglađnjivanja. Za uzvrat, kralj sunca podario mu je plemstvo, a počast iskazao i njegovu tada četrnaestogodišnjem sinu Françoisu. Štoviše, povjerio mu je flotu lakih brodova s malim gazom, kako bi se uspješno mogao nositi s engleskim i nizozemskim brodovljem. U sukobima s njima Bart je bio tako uspješan da ga čak ni blokada i bombardiranje njegova grada u tome nisu omeli. Kad

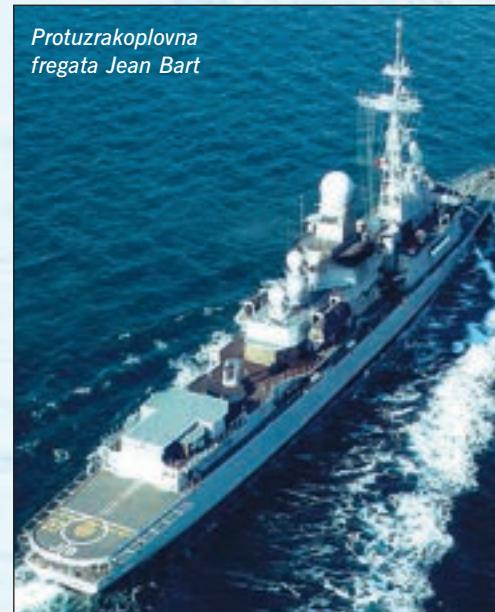
je potopio neprijateljsku flotu u kojoj je bilo više od pedeset brodova, Louis XIV. ga je stavio na čelo svoje mornarice. Godine 1702., spreman za nova ratovanja, zapovjedio je da brodovi budu u punoj pripravnosti. Premda iznemogao i shrvan bolešću, Jean Bart je za nevremena proveo inspekciju brodova. Ubrzo zatim našao se u krevetu i umro.

Napadi koji u dolazili iz Dunkerquea Engleze i Nizozemce su toliko uzrujali da su nakon mira sklopljeno u Utrechtu godine 1713. inzistirali da se utvrde unište, a luka zatrpa. Francuskoj više nije bilo dopušteno da se tim gradom služi kao pomorskom bazom. Grad je opustio, a njegovi stanovnici od pomorstva, okrenuli su se ribarenju. ■

Stalno prisutno ime

Ime Jeana Barta često se iskorištavalo u komercijalne svrhe, a u razdoblju od dva stoljeća, u francuskoj mornarici nosilo ga je više od 27 brodova. Potkraj XVIII. i početkom XIX. stoljeća imala su ga dva linijska broda naoružana

s čak 74 topa, a Jean Bart se zvala i krstarica od 4.800 tona sagrađena godine 1866. Isti je ime bilo dano i prvom francuskom bojnom brodu od 23.600 tona iz godine 1910., a potom i bojnom brodu od 50.000 tona iz 1955. koji je bio naoružan topovima kalibra 380 mm. Njegova gradnja bila je započeta još godine 1940., a razdoblje Prvog svjetskog rata proveo je na doku u Casablanci. Danas ime Jean Bart nosi protuzrakoplovna fregata. Premda je u more bila porinuta godine 1988. još uvijek je u sastavu francuske ratne mornarice.

Protuzrakoplovna fregata Jean Bart

Pavao Pavličić: "Devet spomenika", Mozaik knjiga, Zagreb, 2006.

I u svom novom romanu poznati i vrlo čitani suvremeniji hrvatski književnik Pavao Pavličić ostaje vjeran mjestu radnje, fikcionalnom panonskom gradiću Varošu (već prisutnom u autorovim prethodnim djelima), u koji je ugrađeno dosta prepoznatljivih koordinata rodnog mu Vukovara.

Roman odmotava posljednjih stotinjak godina varoške povijesti - od kraja XIX. stoljeća, kada se Jakov Križan s rodnoga Brača stjecajem okolnosti seli u Varoš i tamo osniva klesariju, do 2004., kada jedan od njegovih prapraunka postavlja posljednji od devet spomenika koji će obilježiti varošku povijest. U središtu pozornosti su dvije bogataške obitelji, Orlović i Dunderski, koje se čitavih sto godina nadmeću koja će od njih postaviti blistaviji i ljepši spomenik nekom od zaslужnih građana, kao trajnih i besmrtnih pokazatelja njihove moći. Tu je i klesarska obitelj Križan kroz čiju će radionicu svi spomenici proći. No, Križanovi će prvi shvatiti da svaki otkriveni spomenik donosi još jedan zločin, još jednu veliku tajnu u njihov grad. Povijest nastanka i realizacije spomenika, koji su u pravilu prikazivali osobe s pomalo kontroverznom ulogom u mikropovijesti varoške zajednice, ujedno je povijest nevolja i tragedija koje su zadesile dvije natjecateljske obitelji, ali i obitelj Križan koja je u njihovu rivalstvu neposredno sudjelovala.

To je zapravo knjiga o tragičnim i dramatičnim sudbinama pojedinaca, koje su se poklapale s postavljanjem spomenika, ali i o privatnim i javnim stradanjima tijekom stotinu godina povijesti tog provincialnog gradića. Pavličić je ponovno virtuzozno isprepleo vremena i sudsbine, napisavši izvrstan roman koji će se, zahvaljujući njegovu pripovjednom daru, vrlo napeto čitati iako je riječ o ponešto zahtjevnijem žanru. Mirela MENGES

FILMOTeka

Top 10 najboljih filmova u 2006. (II. dio)

• domaći - *Put lubenica*

Iskusni i cijenjen redatelj Branko Schmidt snimio je najbolji film protekle godine, ali i cijelokupne svoje karijere.

Uz njega, zasluge za pobedu ravnopravno dijele maestralni glavni glumac Krešimir Mikić, dokazani scenarist Ognjen Siličić i trenutačno najbolji hrvatski direktor fotografije Vjekoslav Vrdoljak. Iako snimljen u maniri hrvatske drame, *Put lubenica* ima sve elemente klasičnog špageti vesterna. Mikić je marginalac koji nema što izgubiti, u sukobu s lokalnim siledžijama bori se za čast djevojke koja ni po čemu ne pripada u njihov okrutni svijet...

• strani - *Apocalypto*

Prije petnaestak godina, dok je megapopularni glumac Mel Gibson zaluđivao ženski svijet oko mene, u njemu nisam vidio ništa darovito, štoviše, kitio sam ga pogrdnim nadimcima tipa "kratkonogi" ili "pijandura"... Samo sam želio da se makne iz vidokruga kamere. On je moje želje ostvario tako što je iz glumačke prešao u redateljsku stolicu. Potkraj 2006. sa svojim najnovijim filmom *Apocalypto* (o kojem ću pisati u sljedećem broju) natjerao me da ga proglašim redateljem godine. Njegov karakterističan brutalni stil, koji je najavio *Hrabrim srcem* i *Passiom*, okrunio je surovom epopejom o propasti civilizacije Inka. Gibson se, slično njegovom starijem prethodniku Clintu Eastwoodu, prometnuo od šutljivog otpadnika, kakvoga je glušio u *Mad Maxu*, u samosvjesnog galamđiju, čiji blockbusteri gledanošću i kvalitetom nadmašuju Hollywood. Samog Eastwoda nadmašio je tematikom svojih filmova jer je propitujući povijest posrtanja ljudske civilizacije izgradio sada već velik mit o samom sebi.

Leon RIZMAUL

13. siječnja 1897. Umro izumitelj David Schwarz

U razdoblju između balona i zrakoplova nebom su vladale grdosije punjene plinom, no manje je poznato da su osnova idejna konstruktivna rješenja tih letjelica napravljena na zagrebačkom Zrinjevcu. Učinio ih je bivši trgovac drvom Židov David Schwarz, koji je umro u Beču 13. siječnja 1897. Schwarz je rođen na mađarskom Balatonu, a djetinjstvo je proveo u Županji. Od rane mладости iznenadivao je šumare i radnike u pilanama raznim izumima za lakši rad u šumi. Doselivši se u središte Zagreba, na poznati trg Zrinjevac, proučio je najmoderniju literaturu i pristupio izradbi svog životnog djela zračnog broda - tzv. Švarcoplana. Uloživši sav svoj novac u izgradnju prototipa, rješio je većinu problema s kojima su se konstruktori dotad sretali. Ključnu je inovaciju učinio zamjenivši drveni kostur aluminijskim. Za taj pothvat izumio je leguru aluminija, danas poznatu pod imenom dur-aluminij, a zanimljivo je da se u njegovo vrijeme, potkraj XIX. stoljeća, ta legura zvala Schwarzov aluminij. Kada je dovršena, zbog svog neobičnog oblika letjelica je u novinama opisivana kao zašiljena olovka ili leteća cigareta. "Švarcoplan" je na sebi imao malu kabину i pogonski Dajmlerov motor za usmjeravanje, a na probnim letovima pokazivao je vrlo dobre rezultate. Kad je postao siguran da je prototip dovršen, Schwarz je za 15. siječnja 1897. dogovorio pokusni let pred njemačkim carem. Na putu za Berlin Schwarzu je u Beču pozlilo i umro je od moždanog udara, samo dva dana prije zakazane prezentacije. Nijemac Graf von Zeppelin otkupio je od Schwarzeve udovice nacrte, dovršio projekt i patentirao letjelicu koja je proslavila njegovo ime. Tek nakon I. svjetskog rata Davidu Schwarzu i službeno je priznato prvenstvo za taj izum. Utjeha je bila slaba, budući da je Zeppelin dotad već stekao bogatstvo i svjetsku slavu.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Novo vino

Mnogo je bilo pritužbi na novogodišnje "nasumično granatiranje" u kojem su stradali uglavnom "civilni ciljevi". Odgovorni nisu spriječili ni mučenje građana na trgovima i "zarobljenika" u staračkim domovima. Ipak, budući da nije bilo mrtvih, svi su sretni što su preživjeli još jedno medijsko, poglavito televizijsko, maltretiranje koje se ponavlja svake godine u ozračju tzv. famoznog "dočeka nove godine". Naravno, u bunilu je nekima sve dobro. Kako se u tradicionalnoj prigodi za opuštanje ili opijanje već uobičajeno nudi šampanjac i kuhano vino, u "zagrijanoj atmosferi" rijetki primjećuju da je nešto "razvodnjeno". Zabavni program ili vino. Na svadbi u Kani Galilejskoj svi su odmah primjetili da je nestalo vina jer se to dogodilo već na početku slavlja. No, Isus je "brzim manevrom" spasio čast mlađencima i njihovoj logistici. Zapravo, nije nimalo slučajno da svoje prvo čudo Isus čini baš na svadbi. Time je htio pokazati koliko drži do ustanove braka. A to nam je također znak koliko bi i danas bila potrebna Isusova intervencija kad je obitelj pod snažnim medijskim pritiskom izobličavanja. Naravno, On to "čudo" očekuje od svojih učenika. Kršćani su u globalnom razvodnjavanju obiteljskih i bračnih vrijednosti pozvani svojim životnim svjedočenjem biti "dobro vino". U tome oni imaju čvrst oslonac i u Mariji, koja je već u Kani zbuđenim slugama rekla da učine sve što god im njezin Sin rekne! A taj "recept" je isto što i Božji glas u prigodama Isusova krštenja i preobraženja. Zato i sv. Ivan od Križa upozorava da je uvreda Bogu tražiti nove objave i "recepte" izvan Krista te bi nam mogao odgovoriti da slušamo njegova Sina. Jer Bog nam je već sve rekao svojom Riječju!

Andelko KAĆUNKO

Medvjeda šubara

Visoka šubara izrađena od medvjedeg krvna dio je svečane ili ceremonijalne odore nekoliko regimena u **britanskoj vojsci**, a najpoznatija od njih nepristupljivo je ona koja nosi naziv **Foot Guard**. Njezine pripadnike često se može vidjeti prilikom različitih ceremonija, ili pak pred ulazom u **Buckinghamsku palaču**, u **Whitehallu** itd. Suprotno uobičajenom vjerovanju, šubare od medvjedeg krvna ne nose samo britanski vojnici, već se mogu vidjeti i na glavama vojnika drugih zemalja.

Primjerice, u **Kanadi** se mogu vidjeti na glavama pripadnika **22. kraljevske regimene, pješačke garde generalnog guvernera, Kanadske grenadirske garde i Kanadske kraljevske regimente**. Nose ih i gardisti **Danske kraljevske garde (Den Kongelige Livgarde)**, a sve do izbijanja **I. svjetskog rata** takve su šubare prilikom parada nosili i grenadiri **belgijske vojske**. Danas ih u **Belgiji** nose tek u iznimnim prigodama, ali šubare više nisu od medvjedeg, već od sintetičkog krvna.

Standardna šubara britanske garde **British Foot Guards** visoka je 18 inča (1 inč = 2.54 cm) i teži oko funte i pol, odnosno oko 700 grama, a sašivena je od krvna kanadskog mrkog medvjeda koje se nabavlja na međunarodnim dražbama. Obrtnici koji šubare proizvode, svake godine kupuju stotinjak komada tog medvjedeg krvna, uz cijenu od 650 funta po komadu. Ako se pravilno održavaju, te krvnene šubare mogu potrajati desetljećima. Neke od njih na glavama gardista starije su od stotinu godina. Za razliku od Belgije, u **Velikoj Britaniji** nisu bili zadovoljni sintetičkim šubarama, posebice zbog statičkog elektriciteta koji proizvode, pa se zbog uporabe pravog medvjedeg krvna često susreću s prosvjedima društava za zaštitu životinja i sličnih organizacija.

Britanski grenadiri pravo da nose takve šubare stekli su nakon bitke kod **Waterlooa**, a tradicija je tek kasnije proširena na gardijske postrojbe **Coldstream** i **Škotsku gardu**. Kao dio svoje ceremonijalne odore, takve šubare nose i pripadnici streljačke regimete (**Fusiliers**). U svakom slučaju, te se šubare ne smiju poistovjećivati sa znatno manjim krvnenim pokrivalima za glavu kakva nose pripadnici topničke regimete i husari **The Royal Horse Artillery and hussar regiments**, ni sa šubarama postrojbe **The Royal Fusiliers** koji nose kape izrađene od krvna rakuna.

Jurica MILETIĆ

www.uzgbvu.com

Premda je posve nova i još neuređena, stranica **Udruge zagrebačkih branitelja Vukovara** novost je koju svakako treba pozdraviti. Naravno, dug je put stvaranja web stranice koja će biti izgledom bar solidna i sadržajem informativ-

na, no, ako je suditi po početku takvo što bi se uskoro i moglo dogoditi. Trenutačno na siteu postoje samo dvije vijesti, dok povjesnica i opis Udruge još nisu spremne za objavu, no, to očito nije obeshrabriло webmestre. Hvale vrijedna je činjenica da je pripremljen link za **RSS** poveznicu (iako još ne radi), čime se ne mogu pohvaliti ni mnogo veći i bolji siteovi ne samo u **Hrvatskoj**, te da su kontakti objavljeni, a kad se popuni i ostatak stranice, dojam će biti još bolji. Očito, pred vlasnicima i webmasterima sitea velik je i opsežan posao, no, uz malo entuzijazma i on će biti održan. Kada, to ćemo tek vidjeti...

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Na mjestu današnje Bugarske nekoć se nalazila antička:

- A Mezija
- B Trakija
- C Perzija

2. Prvi bugarski srednjovjekovni car zvao se:

- A Vladislav
- B Ivan
- C Simeon

3. Bugarska se borila u:

- A I. balkanskom ratu
- B II. balkanskom ratu
- C oba balkanska rata

4. U NATO je Bugarska pristupila:

- A 1. travnja 2001.
- B 29. ožujka 2004.
- C 1. siječnja 2007.

5. Najpoznatija bugarska luka na Crnom moru je:

- A Varna
- B Plovdiv
- C Sliven

Pjesnje: 1b 2c; 3c; 4b; 5a

Bavaria

a

Ba

ZAGREB
SWEATERS

6

OMV

OMV

OMV

p